

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 158-18 NISAN 1978

FIYATI: 5 TL

Türkiye İşçi Partisi tarafından sürdürülen "Ulusal Bağımsızlık İçin NATO'ya Hayır" kampanyası çerçevesinde, 22 Nisan Cumartesi günü Ankara'da Tandoğan alanında bir miting düzenlenmiştir. Ulusal bağımsızlıktan yana, emperyalizme karşı tüm demokratları, yurtseverleri ve sosyalistleri ulusal bağımsızlık bilincinin gücünü bir kez daha sergilemek için 22 Nisan günü saat 14.00'de Tandoğan alanında bulunmaya çağırıyoruz

**NATO'YA HAYIR
MİTINGİNE KATILALIM**

TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU (TİSK) IN ANKARA'DAKİ GENEL KURULU, HÜKÜMETİN İŞVERENLERE YENİ GÖVENCİLER VEREBİLMELERİ İÇİN YENİ BİR VESİLE OLDU. BAHİR ERSOY, HİLMİ İŞGÜZAR, ZİYA MÜEZZİNOĞLU GİBİ BAKANLAR, SALONU DOLDURAN İŞVEREN TEMSİLCİLERİNİN GÖZÜNE GİRMEYİ BAŞARDILAR. İŞVERENLER KADAR DURUMDAN MEMNUN OLAN BİR BAŞKASI DA, GENEL KURULU İZLEYEN MHP'Lİ AGAH OKTAY GÖNER'Dİ. GÖNER, HÜKÜMET TEMSİLCİLERİNİN KONUŞMALARINI SONUNDA, "HÜKÜMETİN MESELELERİ TEŞHİSTE KENDİLERİ İLE AYNI NOKTAYA GELMESİNDEN" MEMNUNLUK DUYDUĞUNU BELİRTİYORDU.

BİR GENEL KURUL:

HÜKÜMET İŞVERENLERE GÜVENCE VERDİ

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun Ankara'daki Genel Kurulu'nda Yönetim Kurulu Başkanı Halit Narin'den çok alkışlanan kişi Çalışma Bakanı Bahir Ersoy'du.

İki yıl önce yapılan bir önceki genel kurul sırasında yaptığı konuşma nedeniyle sık sık eleştirilen ve bir ara delegelerin kürsüye yürümesine yol açan o zamanın ve bu zamanın Başbakan Yardımcısı Feyzioğlu da, az sonra partili arkadaşlarına yapacağı konuşmayı prova edip tansiyon ölçtüğü için natlıydı.

Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu da, kürsiden indiği sırada Narin'in "çok teşekkür ederim, bizim için çok faydalı bir konuşma yaptınız" demesinden memnundu.

İŞVERENLER VE MHP BEĞENİYOR

Türkiye İşveren Sendikaları'nın XII. Genel Kurulu, bir işverenin toplantıda söylediği gibi, "Hükümet işveren yaklaşımında önemli bir adım"dı. Gerçekten de Konfederasyon Başkanı Halit Narin ile hükümetin ikisi bağımsız, ikisi CHP'li biri CGP'li bakanlarının konuşmaları arasında bir fark yoktu. Hatta, bazı bakanlar işverenlerin yanısıra MHP milletvekili Agah Oktay Güner tarafından da beğenildi. Güner, genel kurulda yaptığı ko-

nuşmada, "Hükümetin de buradaki konuşmalarla meseleleri teşhis mevzuunda bizimle aynı noktaya doğru gelmekte olduklarını memnunlukla müşahade ettim..." derken, salonda CHP'li bakan kalmamıştı, ama CHP'li milletvekili vardı.

BAHİR ERSOY NELER DEDİ

"- Tarafsız bir çalışma bakanlığı özlemi gerçekleştirecektir. Bakanlığımız işçi ile işveren arasında tarafsız kalmayı başaracaktır. Bu konuda her türlü tedbir alınmış ve alınacaktır. Bu yöndeki politikamızın işçi ve işveren kesimince desteklenmesini istememiz hakkımızdır." Çalışma Bakanı'nın bu destek çağırısına ilk olumlu yanıtı işverenler alkışları ile verdiler. Bakan da bundan aldığı güçle, artık işçi sendikalarını desteklemekten vazgeçtiklerini açıkladı:

"- Bakanlığımızın işçi ve işveren kuruluşları arasındaki uyumsuzlukların çözü-

Ersoy - Narin elele: İyi anlaşılıyor!

münde müdahale olmayacaktır."

Bakan'ın istemediği bir tek şey kalmıştı, o da sarı sendikacılıktı sonunda onu da istedi:

"- İşçi ve işveren kuruluşlarının kendi aralarında uyumlu olmalarını zorunlu olarak görüyorum."

GÜNAH ÇIKARAN BAKAN

Çalışma Bakanı, "İşçilerin olağanüstü taleplerde buldukları toplu sözleşmeler" konusuna değinmişti ama aynı genel kurulda bu konunun üzerine gitme görevi de Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İlgüzar'a verilmişti:

"- İşçi ve işverenlere yasalara uygun toplu sözleşme yapmalarını temenni ediyorduz." Eh, artık işçiler de yasalara aykırı (!) taleplerde bulunmasınlar...

Türkiye İşveren Sendikaları Genel Kurulunda bir de günah çıkarılan bakan vardı. Demir çelik dağıtımının kamu denetiminde yeniden düzenlenmesi nedeniyle "senden bunu ummazdık" biçiminde eleştirilere hedef olan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Orhan Alp bu eleştirileri cevaplamaya olanağı buldu:

"- Hükümetin devletçiliği kaydırdığı endişesine yer vermemeni rica ediyorum. Hükümet demir çeliğe zam yapmış, bazı tedbirler almıştır. Bu tedbirler daha ziyade devletçiliği kayan bir davranış değildir."

MUHALEFETLE BİRLEŞEN İKTİDAR

Genel Kurul'da bakanların konuşmalarından sonra böyle toplantılarda ko-

nuşma fırsatı çıksın diye oluşmuş benzeyen Hüner Teşebbüs Konseyi'nin temsilcileri sözlüydüler. Odalar Birliği Başkanı Sezai Dıblan daha önceden yazılıp eline verilen metni okumak dışında bir beceri gösteremediği için beş bakanın konuşması üzerinde durmadı bile.

"AP'nin eski neferi", Ziraat Odalarının yaşlı başkanı ise yılların tecrübesi ile konuşmalara teşhisini koydu:

"- İktidar ile muhalefet aynı noktada birleşmiş buluyorum..."

Ama AP'nin Hüsamettin Tiyaşan'ı gelişmelerden çok tedirgin olmuştu. Tiyaşan:

"- Burada size karşı olduklarını bildiğiniz Bakanlara saatlerce konuşma fırsatı vererek değerli zamanlarımızı harcıyorsunuz..." derken, oyuncuğunu kaybetmiş bir çocuk gibi sinirli ve telaşlıydı. Tıpkı 31 Aralık 1977 günü güvensizlik oyu alan Demirel'in siniri gibi. Bu kez işverenler de güvenoylarını CHP'ye veriyorlar ve güven belirsizliği 20'yi aşkın bakanın telgrafını ve beş bakanın konuşmasını alkışlayarak gösteriyorlardı.

HAYDİ PİLAVA!

Her bakanı kapının önünde uğurlayan Konfederasyon Başkanı Narin kiminin elini sıkarak, kiminin yanaklarından öperken, MHP sözcüsü Agah Oktay Güner salonda kalan 30-40 kişiye karşı konuşma yapıyor, işverenler ise kapıda kendileri için hazırlanmış içli pilav, ve ev tatlılarını kaşıyorlardı.

Bir ittifağın ilk gösterisi 8 Nisan 1978 Cumartesi günü Ankara'da Necatibey Caddesinde böyle yapıldı.

İşveren başkanı Narin'in önünde eğilen bu zat, "usta" politikacı Feyzioğludur. Narin, Feyzioğlu'nun bu jesti karşısında "vakur" bir görünüm içinde. Yanda ise Bahir Ersoy srasını bekliyor.

YURUYÜS

Sahibi: YURUYÜS Yayıncılık Ltd. Sti. adına Nihat SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ • Yazı İşleri Müdürü: Metin ÇULHAĞAĞLU • Telenik Satıcıları: Bülent ARTANLI • Yayıncılık Köşür İske. 16/A Kuzey ANKARA. Tel: 17 45 81 • İstanbul Büro: Piyer loti cad. 21/1, Cemberlitas İSTANBUL. Tel: 26 35 87 • Abone Konutları: Yıllık 200., 6 aylık 100. TL. Avrupa, 6 aylık: 250. Yıllık: 500. TL. Amerika: 6 aylık 325. Yıllık: 650. TL. Avustralya-Japonya: 6 aylık 400. TL. Yıllık: 800 TL • Posta Çabı: YURUYÜS Dergisi 100234 İsm Köşürleri: Arka Kapak (herkisi) 15.000 TL. Arka Kapak (Şeyh beyaz): 12.000 TL. İç sayfalarda situn matmili: 40. TL. Yayın İlanları: % 50 indirimlidir. Basılı: Daily News Web-Ofset Teşakir

“BÖLÜNmüşLÜKTEN GÜÇSÜZLÜĞE”

METİN ÇULHAOĞLU

Bir efsane daha yavaş yavaş tarihe karışıyor. Bir dönemin ünlü tezi "solun bölünmüşlüğü", artık eskisi kadar ortaya sürülüyor. Yeni bir tez, eskisinin yerine aday görünüyor. Bu tez "solun güçsüzlüğü ve söyleyecek sözü olmaması" biçiminde ifade ediliyor.

"Solun bölünmüşlüğünden hareket kısırlığına" nasıl gelindi? Görünen başlıca iki neden var. İlki, sosyalist hareket karşısında "solun bölünmüşlüğü" anlamda hayli yararlı olan bazı "siyaset"lerin artık iflas bayrağını çekmeye başlamaları. Geçtiğimiz son aylar, şu ya da bu yoldan, iflas sürecini hızlandıran ayar oldu.

Yeni tezin ortaya atılmasındaki ikinci neden ise, bir başka kaynağa dayanıyor. "Solun bölünmüşlüğü" tezi, en büyük işlevini CHP iktidarından önce gördü. Ne yaparsa yapsın CHP'ye oy verilmesi zorunluluğunun gerekçesi olarak kullanıldı. Bugün ise koşullar değişti. Bugün iktidarda CHP var. İktidardaki bir CHP'nin yaptıklarını ve yapamadıklarını "solun bölünmüşlüğü" ile savunma olanağı yok. Yeni tez de, ortadaki bu boşluğu doldurmayı amaçlıyor: "Evet, CHP şöyle ya da böyle ama CHP'nin solunun da söyleyecek hiçbir sözü yok..."

Bu yeni tezin son örneklerinden biri şöyle: "Hükümetin solundaki kanadın sesi ekonomik konulardan çok siyasal alanda duyulmaktadır... Ne yazık ki güncel tartışma alanları geniş halk yığınlarını ve emekçi sınıfları ilgilendiren konulardan soyutlanmakta; yüksek politikaya, kurum tartışmalarına, bulanık iddiaların çatışmalarına dönük kalmaktadır." (Aşılması Gereken, Cumhuriyet, 11 Nisan Salı)

Tezin ortaya atılmasındaki niyet bir yana. "Hükümetin solu" olarak aynı yazıda yalnızca DİSK ve TÖB-DER gibi kuruluşların gösterilmesindeki niyet bir yana. Solda ne ölçüde "bulanık iddiaların" çatıştığı konusundaki tartışma bir yana. Ve nihayet, Türkiye İşçi Partisi'nin, kurulduğu günden bu yana çeşitli vesilelerle ortaya attığı "somut öneriler" de bir yana. Bütün bunlar bir yana, oturup düşünmek gerekiyor: Türkiye'de sol'a özdeşleşen kimi kuruluşlar açısından, bu söylenelerden hiç mi hiç gerçek payı yok?

Burada hemen belirtmek gerekiyor. Söylenelerden, öznel niyet ne olursa olsun, önemli bir gerçek payı bulunuyor. Bu gerçek payı, kitle örgütlerinin ne olup ne olmadıkları için, bugün geldikleri noktanın ve kitle birliğinin somut hedefler etrafında seferber edilebilmesinin ölümsüz engelleri kavranabilmesi açısından büyük önem taşıyor. Nedir, olup biten?

Somut örnekler var. TÖB-DER, öğretmenlerin kitle örgütü. Öğretmenlerin kitle örgütü geçenlerde bir kurultay düzenledi: Demokratik Eğitim Kurultayı. Demokratik Eğitim Kurultayı'nda "demokratik eğitim" adına hangi ilkeler saptandı? Hangi öneriler geliştirildi? YÜRÜYÜŞ'ün DEK'e ilişkin değerlendirmesinin bir bölümü, yeterli açıklığı getiriyor: "Eğitim konusunda somut söyleyecek şeyi olmayanlar, birer siyasal lider gibi sloganlı konuşular. Bunlar için DEK bir siyasal toplumdur. Kendilerinden olanların alkışlayacağı sloganlar "bilimsel"liklerinin ölçütü oldu." (DEK: Demokratik Eğitim Ne Demek? YÜRÜYÜŞ Sayı: 149)

DİSK üzerinde uzun boylu konuşmak gerekmiyor. Çünkü, "anarkosendikalizmin" ne olduğu yeterince biliniyor. DİSK ve TÖB-DER'in dışında TMMOB ve ona bağlı çeşitli odalar var. Bu odaların kongrelerinde, nicel olarak önemli bir ağırlık taşıyan "çizgi"ler neyi konuşuyor, neyi tartışıyor? Bir örneği şöyle: "Tüm demokratik kitle örgütlerinde olduğu gibi oda kongrelerinin de tek bir gündem maddesine indirgenmesi tehlikesi, kendi 'siyaset'lerinin gelişiyor görünmesini sağlamak için tek kurtuluşu örgütlerine 'siyaset'lerinin damgasını vurma anlayışı içinde olanlardan kaynaklanıyor. Öznel nedenlerle partili mücadeleye inananın ya da şu anki nesnel nedenlerden ötürü kendileri için kitle örgütlerine "çöreklenmek"ten başka yol göremeyenler için damga vurma yarışından gayri çare kalmıyor." (Oda Kongreleri: Bir Kör Döğüşü mü? Neşet Kocabıyıkoglu, YÜRÜYÜŞ, Sayı: 153)

Bunlar da bir yana. Bunların dışında "solcu" aydınlar da var. Bunlar ne yapıyorlar? Bunlardan, sosyalist hareketin dışında kalanların önemli bir bölümü, kitlelerin somut sorunları konusundaki bilgisizliklerini, Türkiye'de nesnel gelişmelerin getirdikleri konusundaki ilgisizliklerini soyut "cephe" geze-

likleri ile örtmeye çalışmaktan başka ne yapıyor?

Bugün gelinen noktanın bazı somut göstergeleri bunlar. Bu noktaya nasıl gelindi? Kitle örgütlerinin önemli bir bölümü, giderek kitlelerinden nasıl kopuyorlar? Dünyanın üretken beyinlerine sahip sosyalistleri, bugün nasıl laf cambazı gezeler haline geldiler? Üzerinde asıl durulması gereken sorular, bunlar. "Hükümetin dışındaki sol"un kısırlığını anlamamanın anahtarı da bu soruların cevabında yatıyor.

Temelde iki neden ön plana çıkıyor. Birincisi, kitle örgütleri ile ilgili. Siyasal hareketin ağır yaralar aldığı ve toparlanmaya çalıştığı bir dönemde, kitle örgütlerine siyasal işlevler yakıştırılarak bu örgütler hem en "hızlı" hem de en kolay devrimciliğin yapılabileceği alanlar haline getirildiler. Aynı gelişmeye paralel olarak, "siyaset başı" olabileceğini, ama asla örgütlü siyasal hareket olamayacağını bilen kimi çevrelerin kitle örgütlerine bu anlayış içinde yakıştıklarını da belirtmek gerekiyor.

İkinci olarak ise, birincinin doğal bir uzantısı olan, dramatik bir çelişki den söz edilebilir. Kitle örgütlerinin önemli bir bölümü, kendilerine siyasal örgütün işlevlerini yakıştırdıkları ölçüde, tabanın somut sorunlarından koptular. Tabanın somut sorunlarından koptukları ölçüde de "hızlı" ama soyut, "keskin" ama genel kaldılar. Ama çelişki burada da bitmiyor. En hızlı ve en keskin sözleri edenler iş pratiğe döklüldüğünde neyi öneriyorlar? Hangi siyasal hedefi gösteriyorlar? Oneri ve hedef, somutta, "hızlı"lık ve "keskin"likle pek uyuşmayan nitelikte bir öneri ve hedef oldu: CHP iktidarı, CHP'nin desteklenmesi ve sosyalist örgütün reddedilmesi. Bugün, "CHP'nin solunda" bilinen kimi kitle örgütlerinin "söyleyecek sözünün bulunmaması" temelde işte bu gerçeğe dayanıyor.

Darboğaz ve kısırlığın temel nedeni, ortaya konan "manifesto"ların hızı ile pratiğe yansıtılan siyasal beklentinin düzeyi arasındaki çelişki den kaynaklanıyor. Gerçek, bu kadar açık. Bir yandan en son hedefin gezvelliği ediliyor, öte yandan kitlelerin özgün ve somut sorunları küçümsenirse, daha da ötesi tüm beklentilere cevap olarak elde yalnızca "CHP iktidarı" kalırsa, aradaki boşluk giderek doldurulması güç bir boşluk haline alır. Böyle bir boşlukta, böyle bir çelişki karşısında hiç bir yaratıcı ve üretken uğraşta bulunulamaz. Gevezelik işe hiçbir zaman yararı ve üretken bir uğraş olmalı.

DİSK, TÖB-DER ve diğerleri. İşçi sınıfının, orta tabakaların böylesine hareketlendiği bir ortamda, demokratik kitle örgütlerinin işlevi ve önemi kat kat artıyor. Önemli olan, bu işlev ve önemin hakkının verilebilmesi. Yalnızca bu örgütlerin "prestijlerini arttırmaları", solu küçümsenmeyi adet haline getirenler nezdinde "söyleyecek sözü olan örgütler haline geldeleri" açısından değil. Zorunluluk, çok daha başka bir yerde yatıyor. Zorunluluk, kitle hareketlerinin geliştiği, büyük patlamalara gebe bir ortamda, kitleleri yönlendirmede, somut hedefler göstermede, ilk zinciri oluşturan bu örgütlerin üzerlerine düşenleri eksiksiz yapmaları zorunluluğu olarak ortaya çıkıyor.

Şu sözler, yerel seçimlerden hemen sonra söylendi: "Yeni iktidarın ayakta kalabilmesi köklü dönüşümlere girişilmesiyle olanaklıdır. Görünen ise bu yolda hiç bir umut ışığının olmadığıdır. Böyle bir iktidar kendiliğinden büyük patlamalara neden olabilir. Bu ise aynı zamanda büyük bir provokasyon ortamı yaratacaktır." (Yerel Seçimler Sonrasında Genel Durum, Yavuz Onal, YÜRÜYÜŞ sayı: 142)

"CHP'nin solundaki" örgütlerin önemi işte bu koşullarda kat kat artıyor. Dün "yolumuz işçi sınıfının yoludur" diyenlerin bugün "Gezmiş ve Çayan'ın izindeyiz" demeleri, dün "provokasyon"un ne olduğunu az çok kavramış görünenlerin bugün Türkiye burjuvazisinin tarihsel olarak en beylik provokasyonuna balıklama atılmaları, dün bir dergi olarak boy gösterenlerin bugün gazete ve "parti" ile tam boy bir provokasyon odağı olarak ortaya çıkmaları, sorumlulukları daha da artıyor.

Türkiye'de sol güçsüz değil. Türkiye'de solun eksikliği, güçsüzlüğünde değil. Gücünü sergileyememesi. Sol, gücünü güç sürücüsü ile sergileyemiyor. Soldaki her kuruluşun gücünü, yerini, işlevini ve sorumluluğunu bilip bu doğrultuda davranması ile sergileyebiliyor. 20 Mart'ta olduğu gibi. Bunu bilip, buna göre davranmak gerekiyor.

büyük sermaye ısrarlı

BASIN TELLALLARI "AP - CHP" Yİ ARIYOR

Geçtiğimiz haftanın Cuma günü Babı Ali "sermaye"lerinin birinci sayılarından yananan olağanüstü hezeyan, büyük sermayenin büyük rüyasının artık sabırsız bir noktaya ulaştığını/simgeli: 100 günlük Ecevit hükümeti artık yerini CHP-AP kutsal ittifakına bırakmalıydı!..

Tabii gönüllerdeki aslan bu şekilde açık açık ifade edilmiyordu ama kaşarlanmış "gazetecilik tekniğinin" incelekleriyle, kamuoyunun istenilen yönde oluşturulması için bütün taktikler seferber edilmişti.

Hürriyet 10 sütun üzerine şimşir barflerle şu manşeti atıyordu:

"Sıkılıyoruz!.."
"Halkçılık" Kimlere Kaldı.
İk bakışta okuyanda, "Demek bunlar da, bazı duygular mevcutmuş" dedirten başlık yeni vergi tasarılarıyla ilgili olarak kullanıldı. Çalıştığı basın emekçilerini toplu sözleşme dönemlerinde

"Gazetemiz kapanıyor" yalanıyla tehdit eden, vergi defterlerinin sağlığı ve sigorta pirimlerinin zamanında ödenip ödenmediği meşuk bir gazete eski deyimle suret-i hak'tan görünüp, "halkçılık" yapıyordu!..

Gazetinin son haftalarda gözle görünür biçimde MHP çanak çığı yapıtığını dikkatten kaçırmayanlar buna bir anlam bulmakta zorluk çekiyorlardı. Nitekim geçtiğimiz Salı günü gazetesinin birinci sayfasında iki ayrı MHP haberi görenler şu soruyu sormakta gecikmediler:

- Bir şeyler yapmak istiyorlar ama bu kez yüzlerine gözlerine buluşturdular!..

İLGİ NEREDEN BESLENİYOR

Gerçekten söylenilen doğruduydu. Gazete, iki sütun üzerine "MHP, faşizme karşı miting için Danıştay'dan izin istedi" haberiyle yetinmemiş, şu çok önem-

li habere de sütunlarında yer vermede edememişti:

"- MHP, Çakmak için program yapmayan TRT'yi kinadı."

İstanbul merkezdeki "beyin kadrosu"nun son günlerde haberlerine duydukları ilgi nereden besleniyordu?

Hürriyet'in kapalı odalarında şu sesler duyuluyordu:

- MHP'nin 15 Nisan'daki mitingini büyütelim.

Bunun için hazırlıklar da yapılmıştı. Mitingden iki gün önceki sayıda manşet MHP mitingine ayrılmıştı. Mitingin propagandası böyle yapılacaktı. Alışılmış civıkkıttaki "Nisan, mayıs ayları, oynar gönlü yılların" başlığını altına sunlar eklenmişti:

- Particiler ve sendikacılar sokağa çıkı...

Ve ondan sonra haberin metninde de, MHP'nin mitingini için bütün bilgiler veriliyordu. Üç-beş MHP milletvekilinin sokaklarda bildiri dağıtarken çekilmiş fotoğraflarıyla süslenen haber, "incekelli" sanılan bir propagandif çabaya örnekti!..

BAB-I ALİ PATRONLARI KOLLARI SIVADI

Hürriyet'in "akılıyoruz" manşetini attığı gün, Tercüman'ın Tekstilci patronu da birinci sayfasına "100 Gün"ün mezbahta tablosuyla süslüyordu.

Babı Ali denizinin serbest mayınlarından Günaydın'da da son haftalarındaki yayınlarına bakılınca, basın tekellerinin CHP-AP koalisyonu yönündeki köklü iştahlarını yeni bir taktikle birlikte tekrar gündeme itildiği anlaşılacaktır.

CHP-AP rüyasının yeniden hortlamasının arındaki gerçek, bir türlü tam anlamıyla güven duyulmayan CHP'nin, kendi program ve politik mantık çerçevesi içinde hükümetini kalıcı bir geleceğe adım attırmasından duyulan endişedir!..

BOYKOT SERMAYE İÇİN NİMETLER

Türkiye'deki toplumsal dinamiklerin

dayanılmaz hale getirdiği MC'nin yerine gelen CHP hükümetinin, toplumsal yaşamı demokratikleştirmeye yönündeki tüm ciddiyetiz ve tutarlıklarında kararlı büyük sermayenin bu hükümetin sürekliliğinden duyduğu endişe gizlenmemektedir. Oysa CHP hükümetinin üç aydan beri sürdürdüğü ve yürürlüğe koymağa çalıştığı ekonomik kararlar, büyük sermayenin öteden beri ihtiyaç duyduğu nimetlerdir. Batılı para kaynaklarıyla ilişkilerde gözlenen gelişmeler, "ekonomik önelimler" diye adlandırılan ve hal-ken sırtına bindirilen yükler büyük sermaye çevrelerine memnuniyetle izlenmektedir.

Ote yandan ABD ile ilişkilerdeki teslimiyet politikasına büyük sermayenin ne diyeceği olabildiği!..

ABD Savunma Çeki Bakanı, Dünya Bankası Başkanı Mc Namara da hükümetin ekonomik kararlarını "cesur, kararlı ve yeninde" olarak nitelendirmişti... İşbirlikçilerin Washington kublesinden müjde gelmişti: Münasip miktarda para vereceklerdi!..

BOYKOT SERMAYE NE İSTİYOR?

Bu tabloya bakıp da, büyük sermayenin tatminsizliğini anlamak güç gibi geliyorsa da, sorun çok açık ve basittir: Büyük sermaye faşizmi turmandırırında alabildiğine ısrarlı ve sabırsızdır!..

Faşizmi istenilen ölçü ve hızlarda turmandırmanın yolu da, CHP-AP koalisyonundan geçmektedir.

CHP-AP koalisyonu oluşturulursa ne olur?

Bu soruya sermaye açısından "neler olmaz ki" demek daha doğru olsa gerek-

tir. Zor günlerin eşliğine giderek yaklaşan bir AP'nin yeniden hükümet ortağı edilmesi, bu ortaklığın CHP bünyesinde açacağı yaraların yanısıra MHP'ye fiilen iktidar, hukukun muhalefet görevinin verilmesi ve bu çatı altında MHP'nin daha da semirtilmesi!..

Büyük sermayenin tılsımı formülü

1 Mayıs karşısındaki tavır "Tutarlı demokratiğin" ölçüsü olacaktır

Bu yıl işçi sınıfının uluslararası birlik ve mücadele günü olan 1 Mayıs, 1 Mayıs (Taksim) alanında yapılacak gösterilerle yine kullanılacak.

Kutlama gösterilerinin hazırlardan süsüyor. DISK ve çeşitli demokratik kitle örgütleri bu yıl 1 Mayıs'ta, 1 Mayıs alanında faşizme bir kez daha "dur" demeye hazırlanıyorlar.

Gösteriler yaklaşıyor, burjuvazi ve onun kiraklı kalemleri, yine ortalığı bulandırmaya başladılar. "DISK" in hazırladığı 50 bin sopa" hikayesi, Babı Ali'nin "beş büyüklerinden" Tercüman'ın çok heyecanlandırdı. Bu arada "Maoculuk kılığında birünen şiddetli doğu rüzgarları" gibisinden efsanevi ve irkütücü açıklamalar, "poliste izinlerin kaldırıldığı", "jandarmannın almasına geçirildiği" gibisinden, güven verme çabasından çok irkütme amaçlayan haberler gazetelerin sütunlarını bol bol işgal eder oldu.

TIP GENEL SEKRETERİ SARGIN'IN AÇIKLAMASI

Burjuvazi, yaklaşan 1 Mayıs'ı bir "anarşi hazırlığı" olarak takdim edersen, bilimsel sosyalist hareket, olaya "Faşizme ve arındaki yerli yabancı büyük sermaye sınıfına karşı işçi sınıfının "dur" diyeceği ve sınıfsal gücünü göstereceği" bir gösteri olarak baktığını açıkladı.

TIP Genel Sekreteri Nihat Sargın, 11 Nisan günü parti örgütüne yayımladığı genelge ile 1 Mayıs kutlama törenlerine partililerin aktif olarak katılacaklarını belirtti.

Sargın, açıklamasında 1 Mayıs gösterileriyle ilgili olarak şu görüşlere yer verdi:

"Daha önceki yıllarda olduğu üzere bu yıl da üyelerimiz ve bağlı oldukları sendika veya kitle örgütününün flaması altında bu gösteriye aktif olarak katılacaklardır.

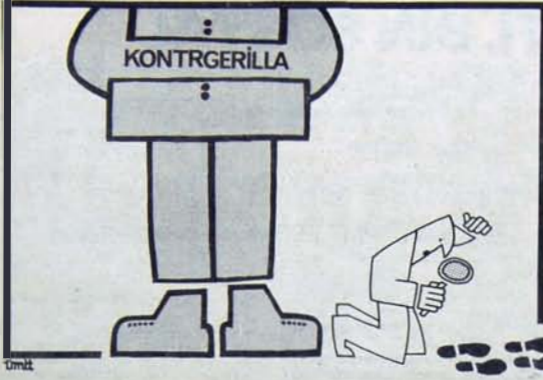
"Geçen yıl yapılan toplantı faşist odaklar ve emirlerindeki ajan provokatorlere tertiplenen bir katilama sahne olmuştur. Anısı belleklerimizde daima taze kalacak olan ve hâlâ gerçek faillerinin ve perde arkasındakilerin yakalanıp adaletin pencinesine teslim edilmediği bu katilam, bu yıl yapılacak toplantının önemini bir kat daha artırmaktadır.

"İşçi sınıfı ve emekçi halkımız 1 Mayıs günü bilinçli ve kararlı tutumu ile faşizme bir kez daha "dur" derken, arkasındaki yerli yabancı büyük sermaye sınıfına karşı sınıfsal gücünü bir kez daha gösterecek, katilamda ve benzeri olaylarda hayatlarını yitiren kardeşlerimizin de boşuna ölmediğini bir kez daha kanıtlayacaktır."

Genel Sekreter Sargın, "bu nedenle toplantının daha düzenli ve görkemli geçmesini sağlamak üzere partililerin, hem yönetimlerinde görev aldıkları veya bağlı oldukları sendika ve kitle örgütününün gösteride en geniş sayıda temsilci, hem de kendi örgütlerinin toplantı boyunca güven ve düzenliliğini sağlamada bütün olanaklarıyla yöneticilerine yardımcı olacaklarını" belirtmiş ve "şimdiden gerekli girişimlerde bulunmalarını" istemiştir.

Ote yandan Parti'nin kuruluş yıldönümününün 1 Mayıs gecesi bütün yerel birimlerde yapılacak toplantılarla kutlanacağı aynı genelgede açıklanmış bulunmaktadır.

MHP'lilerde de gereğince değerlendirilmektedir. Olası iktidarın AP kanadı altında yeniden yaygın bir kadrolaşma, CHP'nin beceriksizliğini politik puana çevirme olasılığının yüksekliği, formülü "bir içim su" haline getirmektedir. Alpaslan Türkeş'i önceki hafta içinde Süleyman Demirel'e koşturan ve "ne yap-pıp yapıp bu hükümetten kurtulalım" dedirten iştah budur. Ve Türkiye geçtiğimiz haftalar içinde İzmir ve İstanbul'da görüştüğü iş çevreleriyle bu konuda "mutabakatlar" sağlanmıştır.

SORUNUN ZOR YANI

Aneek sorunun bir zor yanı vardır: AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in "şimdilik" bu formülasyonu duyduğu anıpatı.

AP'deki çatlak seslerin akordu, bu olumsuz durumda kaynaklanmaktadır. Tercüman gazetesinin Demirel'i iki yanlı marke etmesi de, temelde bu noktaya dayanmaktadır. Genel Yayın Müdürü Güneri Cıvaolu'nun Demirel'in üzerine oynatan Tercüman, Nazlı İltık ile Kaman İnan'ın da sık sık şehirlerarası telefonlarda buluştuğundadır. AP'nin "olmayacak duası" Kaman İnan'a, Demirel'e karşı gölge oynunu rol yüklenmiştir. Demirel'in inadı bu yolla bir çeşit tehdit desenleriyle yumuşatılmaya çalışılmaktadır. Bu arada "Gırc gırc yepyeni" bir isim bin arada AP Genel Başkanlığı için arzenaya fırlayabileceği söylentileri de yayılmakta, Demirel'e bu yönden de baskılar yapılmaya çalışılmaktadır.

BÜYÜK SERMAYENİN ÖZGÜRLÜKLERE TAHAMMÜLÜ YOK

Çünkü büyük sermayenin en klasik demokratik temel hak ve özgürlüklerle ve bunlara tahammüllerle ilgili kalmamıştır.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonunun önceki haftanın sonunda yapılan genel kurul toplantısında, işçiden yana kısıtlama ve sınırlamalarla dolu bir grev ve toplu sözleşme yasasından duyulan rahatsızlık açık açık ifade edilmiştir.

Büyük sermaye bu yönde politik saldırılar yanında sokağı barut fıçısı halinde tutma azmine hız ve yoğunluk kazandırmaktadır. Bu iş için fatura edilen MHP ve onun yan örgütleri kanalyalı modern silahlarla kan akıtmakta, cinayetler işletmektedir. Korku, yığı ve bezginlik toplumda yayılıp, kökleşmeli ki, büyük sermaye de, kurtarabilecek birini bulmalı milletin bahtı kara maderini!..

Oyun, tertip ve tezgahlar böylesine alçakça ve bir sınıf adına düzenlenmek-te piyasaya sürülmektedir.

MURAT BAYRAK'A GEREK KALMADI

Bu arada dünyadaki Maoculuk sine-peliğinin yerli itibakları da yapılmıştır. Murat Bayrak'ın "gazete çıkarırsam Maoculara sütunlamda yer vereceğim" demesine kalmamış, elhak bir paçavraz sahneye fırlamıştır.

Büyük sermayenin basın tröstlerini de alabildiğine seferber ederek sürdüdüğü girişimlerin yanısıra, CHP'nin kendi kapitalist mantığı içinde ve hiç değişse bu mantığın gereğinde bazı başanlar sağlayacağı izlenimi vermedi, büyük sermayenin etkilerini tutuşturana önemli bir etken olsa gerektir.

"Okuyucusuz gazete" dalında ısrarlı olacağı anlaşılan gazetenin dünya sosyalist sistemine küfür ettikçe kumarbasının dolu olacağı belli olmaktadır. Büyük sermaye basın yelpazesinden memnun görünmektedir. Şimdi sorun, bütün araçlarla CHP-AP koalisyonunun oluşturulmasına uğraşmaktadır. Bunun

içişleri bakanı neden susuyor

Önceki hafta, Ankara'da Beşevler semtinde toplu halde okula gitmekte olan Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu öğrencilerinin üzerine faşist çete tarafından ateş açıldı. Öğrencilerden Zafer Boz öldü, 6 öğrenci de yaralandı. Silahlı saldırı güpegündüz ve herkesin gözü önünde cereyan etti. Sayılan 8 olan katillerden 5'i silahları soğumadan polis tarafından yakalandı.

Saldırganları yakalayan polisler durumu Emniyet 1. Şubeye bildirdiler ve sanıkların Emniyet Sarayına götürülmesi için ekip istediler. Bunun üzerine Emniyetten dört adet sivil polis geldi. Bu andan itibaren saldırırganları yakalayan polislerle 1. Şubeden gelen sivil polisler arasında ilginç tartışmalar oldu...

Sivil polisler, yakalanan şahısları tanıdıklarını, "Onların böyleişler yapmayacaklarını" söylediler ve saliverilmelerini istediler.

Saldırganları yakalayan polisler Emniyetin gözleri önünde olduğunu ve bir çok görgü tanığı bulunduğunu bildirdiler. Yakalanan katillerin en azından üzerlerinde silah bulunduğunu ve gene en azından haklarında ruhsatsız silah taşımadan kovuşturma yapılması gerektiğini söylediler. Ama sivil polisler ısrar ediyorlardı: "Bu gençler suçsuzdu!.."

Tartışmalar devam etti. 1. Şubeden gelenler neden sonra sözü çevirdiler, yakalanan şahısların kendilerine teslim edilmesini istediler. Saldırganları yakalayan polisler, sivilin niyetlerini anladılar. "Hayır!" dediler, emniyete sanıklarla birlikte kendilerinin de gideceklerini söylediler. Bunun üzerine polisler arasında tartışma büyüdü hatta karşılıklı silah çekildi. Bu arada 1. Şubeden gelen polislerden biri silahını atesledi ve karşılarındaki polislerden birini ayağından vurdu. Sivil polisler bundan sonra hızla olay yerinden uzaklaştı...

Saldırganları yakalayan polisler, durumu o gün İstanbul'da bulunan İçişleri Bakanına duyurmanın yolunu buldular. Bakan da bunun üzerine Ankara Valisini arayarak durumu anlattı. Ankara Valisi olaya bizzat el koydu ve sanıklar savcılığa teslim edildi!..

Olay burada bitmiyor.

Bu haber sermaye gazetelerinde yer almadı. Niçin?..

Gayet basit: Faşist katilleri yakalayan polisler POL-DER üyesiydi. Suçları da, katilleri suçüstü yakalamalarıydı.

Olayı çok yakından bilen İçişleri Bakanı susuyor?..

Polis örgütü içindeki faşist unsurlar temizleniyor?

Bunun nedeni de basit: Faşistler olması o İçişleri Bakanı hangi polisiyle Türkiye İşçi Partisi İstanbul İl Başkanlığına kuşatacak, hangi polisiyle binayı kurşunlatacak; büyük sermayenin sol elindeki silahı sağ elindeki silahla tartıp, yakalayıp, göz altına alacak?..

"Hem silahlı sağa, hem silahlı sola karşıyız" diyen mantığın gelip saplandığı batak bul... Sermayenin sol elindeki silahı sağ elindeki silahla tartıp, sermaye adına zaptiyelik yapmanın gelip dayandığı iflas bul!..

işin de, tedhiş ve teröre hız vermek gündemde acıklığını korumaktadır. Sermayenin kana duyduğu ihtiyaç kara olan ihtiyacından daha az değildir. CHP'nin bu gerçeği bilmesinde herhalde bir miktar yarar olsa gerektir... Çünkü demokrasinin gerçek güvencesi, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin örgütlü, birleşik gücü ve onun politik hareketidir.

KAMPANYA SÖRÜYÖR

Ve sağlı "sol"lu tüm engellemelere karşın Türkiye İşçi Partisi tarafından başlatılan "Ulusal bağımsızlık için NATO'ya hayır" kampanyası yüksek bir örgütlülük bilinç ve coşkusuyla devam ediyor. Kampanya, emekçi kitlelere yaygın bir ilgiyle kucaklanıyor. Türkiye İşçi Partililere kampanya süresince yapılan baskı ve girişilen engellemeler tepkiyle karşılanıyor. Cumhuriyet'te Uğur Mumcu, Ali Sirmen, Günaydın'da Teoman Erel, TİP'in kampanyasını desteklediler, engelleyici tutumları kınadılar. Geçtiğimiz hafta Federal Almanya'da çalışan Moers işçileri adına İşçi Yardımlaşma Derneği Başkanı Servet Akçam Başbakan Bülent Ecevit'e şu telgrafı çekti:

"Sayın Bülent Ecevit Başbakan Bakanlıklar ANKARA/TURKEİ

Sayın Bülent Ecevit "Nisan başında İstanbul'da NATO"

ya hayır kampanyasını düzenlemiş olan Türkiye İşçi Partisi'nin üyesi olan 100 arkadaş, bu kampanyanın afişlemesi yaparken polis tarafından göz altına alınıp baskı yapılmış ve Parti merkezi faşizme özgü bir tutumla 4 saat süreyle kuşatılmış ve giren çıkan herkes tutuklanmıştır.

"Biz emeklerini yabancı tekelere satmak zorunda bırakılmış Avrupa'da çalışan Türkiye'li emekçiler olarak, Demokratik Sol görüşte olduğunu iddia eden CHP'nin başkanı olan siz sayın Ecevit başkanlığındaki bir hükümetin yok-sul halkımıza uygulanan baskı ve terörü kaldırması gerekirken, aynı uygulamayı sürdürmesini şiddetle kınar ve protesto ederiz.

Moers İşçi Yardımlaşma Derneği adına Başkan Servet Akçam"

Akçam, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'a gönderdiği tel-grafında da şöyle dedi:

"Sayın Behice Boran TİP Genel Başkanı

Sayın Behice Boran

"Nisan ayı başında NATO'ya hayır kampanyasının afişlemesini yapan 100 üyenizin tutuklanmasını ve parti merkezinin 4 saat süreyle polise kuşatılıp giren çıkan herkeşin gözaltına alınmasını kınar ve mücadelenizi yanımızda olduğumuzu bildiririz."

BİR FANTOMUN FİYATI, BİN SOSYAL KONUT DEĞERİNE EŞİTTİR

Kasım 1977'de yapılan anlaşma uyarınca 40 Fantom uçağının Türkiye'ye nakline önceki hafta başlandı. Bir Fantom'un fiyatı 125 milyon lirayı aşiyor. Bu büyüklükte bir harcama ile, beşer kişilik aileler için 1000 adet sosyal mesken, ya da 100 yataklı tam teşekküllü bir hastane yapını mümkün. Türkiye, NATO üyesi ülkeler arasında askeri harcamaları en hızlı artan ülkelerin başında yer alıyor.

Savaş aracı	Maliyeti	Türkiye'de sivil amaçlarla kullanılabileceği alan
1 adet tank	1,5 milyon dolar	20 adet semt sağlık ocağı
1 adet "huey" helikopter	1 milyon dolar	500 bin nüfuslu bir belediyenin bir yıllık kentsel ulaşım harcamaları ve yatırımları
1 adet fantom uçağı	5 milyon dolar	5'er kişilik 1000 adet sosyal mesken ya da 100 yataklı tam teşekküllü hastane
1 adet A 6-E deniz uçağı	9 milyon dolar	500 bin nüfuslu bir kentün tüm elektrik donanımı
1 nakliye uçağı	12 milyon dolar	250-300 kişilik 60 adet kreş ya da 200 yataklı tam teşekküllü 2 hastane
1 adet F-14 uçağı	16 milyon dolar	600 bin nüfuslu bir belediyenin 1978 yılında yapabileceği tüm harcama ya da 1200 sosyal konut
1 adet F-15 uçağı	9 milyon dolar	200 adet köy ilkokulu
1 adet C-52 uçağı	60 milyon dolar	İzmir kentinin tüm kanalizasyonlarını yeniden günün teknik koşullarına uygun olarak inşa etmek için gerekli harcama
1 adet nükleer silah taşıyan denizaltı	189 milyon dolar	Ankara metrosu için gerekli yatırım miktarı
1 adet DE 1052 sürat gemisi	31 milyon dolar	6 adet 100 yataklı tam teşekküllü hastane

Emperyalizmin en saldırgan güçlerini bir araya getiren NATO, bütün dünyada silahlanma yarışının da başını çekiyor. NATO yöneticileri, silahlanma yarışının

patronluğunu, emperyalist ülkelerdeki dev savaş teknolojileri elele yürütüyorlar. Silahlanma yarışı, yalnız uluslararası gerginliği artırarak dünyayı nükleer bir

savaşın eşiğinde tutmakla kalmıyor. Aynı zamanda dünyanın tüm emekçi halk kitlelerini, gitgide daha da yoğunlaşan bir sömürü ve yoksullaştırma çarkının dişlileri altında eziyor. NATO'nun saldırgan yönetici çevreleri, tekelci sermaye, silahlanma yarışının faturasını çalışan yığınlarımıza ödetmeye çalışıyorlar. Silahlanma yarışı, yalnız dünyada barış ve güvenliği dinamitlemen değil, aynı zamanda emekçi kitleler ve yoksul halklar üzerindeki sömürüyü yoğunlaştırıyor, tekelin ekonomik gücüne güç katmanın da bir aracı olarak çalışıyor.

NATO ve CENTO gibi bloklar, başta Pentagon olmak üzere emperyalizmin en saldırgan güçlerinin, silahlanma yarışının yükünü kendilerine bağları ülkeler üzerinde paylaşımına hizmet ediyor. NATO'nun kuruluşundan bu yana silahlanma masrafları en yüksek hızla artan ülkelerin başında Türkiye geliyor. 1949-1975 döneminde askeri harcamaları 30 misline yakın artan Türkiye'yi, 20 katı bir artışla Yunanistan izliyor. NATO'nun toplam askeri harcamalarının yüzde bir oranında azaldığı 1969-1971 döneminde, Türkiye'nin harcamalarının yüzde 57,5 oranında arttığı görülmüyor.

Emperyalizmin silahlanma yarışına hız vermesi, sürekli olarak yeni silah türlerinin geliştirilmesi, silah sanayi teknolojisinde sarsıntılı değişikliklerin olması sonucunu doğuruyor. Böylece, Türkiye gibi ülkelerin, silahlanma yarışına sonucunda altına soktukları yük daha da ağırlaşıyor. Silahlanma yarışı, Türkiye'nin içine girdiği ekonomik darboğazlarda gitgide artan bir rol oynuyor.

1975 yılındaki rakamlara göre, belli başlı savaş malzemeleri için gerekli harcamaların sivil amaçlarla kullanılabileceği alanlar şöyle sıralanabilir:

NATO içinde araç ve gereçlerin ortalamaya fiyatları da sürekli olarak artıyor. 1960-1965 döneminde ortalama fiyatları 3,5 milyon dolar olan yüksek nitelikli uçakların değeri, 1970-1975 döneminde 13 milyon dolara yükseldi. Yedek parçaları ve bakım gereçleriyle birlikte birinci dönemde 1,5 milyon dolara satılan savaş uçaklarının fiyatları, ikinci dönemde 5 milyon dolara çıktı, 1975'te 12 milyon dolar fiyatla satılan nakliye uçakları için, on yıl önce sadece 2 milyon dolar ödeniyordu. Tank fiyatları ise aynı dönemler arasında 250 bin dolardan 1,5 milyon dolara yükseldi. Zirhli araçların fiyatları, birinci dönemde 50 bin dolar iken, ikinci dönemde yarım milyon dolara fırladı.

Silahlanma yarışının emekçi halk kitlelerine işsizlikten, yoksulluktan, pahalıktan başka getirebileceği hiçbir şey yoktur. Silahlanma yarışının durdurulması günümüzde milyonlarca emekçinin ekme davası haline gelmiştir. Silahlanma yarışına karşı kesin ve kararlı bir tutum almak, dünya barışından ve yurdun esenliğinden yana olan bütün yurtseverlerin olduğu kadar, emekçi halkın çıkarlarını savunan bütün demokratların da vazgeçilemez bir görevidir. Genel ve tam bir silahsızlanma uğrunda mücadele katılmak, NATO'nun ülkemizi ortak etmeye çalıştığı silahlanma planlarını reddetmek, demokrasi saflarında yer alabilmenin başlıca koşullarından biridir.

Güzelim türküler söylerken

YIGIT GÜNEL

İşçi sınıfı devrimcileri güzelim türküler söylerler. Baharın güzel çiçekleri civil civil renkleriyle her yanı kaplarken, işçi sınıfının güzelliklerinin dolu olduğu tarlalarda güzelim türküler söylerler...

Bunu gören "hayin kurtlar", işçi sınıfı düşmanları saldırırlar. Ellerindeki bütün silahlarla saldırırlar. İşçi sınıfı tarlasında süylenen türkülerini, işçilerin emekçilerinin duymasını önlemek için ellerinden geleni ardına koymazlar.

Geçende İstanbul'da POL-DER Kongresinde bir türküyü söylüyordu. Bir işçi sınıfı devrimcisi olan Tanilli, bir öğretim üyesi olduğunu hemen bell eden görünümüne kürsüde, güzelim bir türküyü söylüyordu.

POL-DER üyelerine "hükümetler adına değil, devlet adına görev yapmalarını", "kendilerinin işçi sınıfı yanında yer almalarını", "tek kurtuluşu sosyalizmde" aramalarını söylüyordu.

Genç POL-DER üyelerinin kafalarında güzelim çiçeklerin açması yolunda, gür sesli bir türküyü du. Ve tek kurtuluş olduğunu, bunun sosyalizm olduğunu anlatırken gözlerinin içi güliyordu. Mutluydu, sevinçliydi. 1960'lı yılların polisiyle bugününün polislerinin arasındaki ayrılığı ortaya koydu. 1960'lı yılların başındaki işçilerle, 1978 yılının işçileri arasındaki ayrılığı ortaya koydu. İşçi sınıfının içinde açan bilincin çeklerini sergiledi.

"Hayin kurtlar" pusudaydı. Daha önce de türküsünü kesmişlerdi Tanilli'nin. Üniversite'de yıllar yılı doçentliğini engellemişlerdi. Üniversite'deki "Devrim Tarihi" ders kitabı nedeniyle yıllar yılı adliye koridorlarına götürmüşlerdi kendisini.

Ve yine pusudaydı "Hayin Kurtlar". Evine giderken silahlarıyla ona ölümcül yaralar aldılar. Sesini kesmek, türküsünü duyurmamak için ellerinden geleni ardına koymadılar.

Ama inanıyoruz ki, bu saldırı onun bedenine zarar verse de, türküsünü kesemeyecek, gür sesini susturamayacaktır. "Hayin kurtlar" hainliklerini gecenin karanlığından yararlanarak ortaya koydular ama, Tanilli'nin bedeninde açtıkları yara, aslında kendileri için ölümcül bir yara oldu. Hainliklerini, gece karanlığına sığınan korkaklıklarını ortaya koyan bir yara...

Tanilli bugün değilse yarın aramızda katılacak, işçi sınıfı için söylediği "Tek Kurtuluş Sosyalizmdir" türküsünü yine gür sesiyle kitleler önünde tekrarlayacaktır. Buna inancımız tamdır.

Vergi paketi: Asgari ücretlere dikkat

"CHP Hükümeti"nin bir başka paketi daha açıldı. Ustalıkla sanılmış bir paket. Açması biraz çaba gerektiriyor. Hazırlıkların uzun zaman aldığı belli oluyor. "Üç aylık hükümet, olsa olsa üç ayda hazırlanabilir" diye bir yanılgıya düşmemek gerekiyor. Üç aylık hükümet olmasının mazur gösterebileceği başka konular olabilir. Vergilerde düşünülen değişiklikler asla bunlardan biri değil.

Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun buından iki yıl önce 1976 yılı başlarında Maliye Müfettişleri Derneği'nde düzenlenen bir tartışmalı toplantıda sunduğu bildiriye hatırlamak yeterli. Geçtiğimiz hafta içinde meclislere sunulan vergi değişiklikleri tasarısı ile sözü edilen bildiri arasında büyük benzerlikler bulmak olanağı var. Yalnız, hazırlıkların bir türden olduğu gibi bir sonuç çıkarılmamalı. CHP'nin hükümet olabilmesinde belirli bir sorunu olduğu biliniyor. Yazıldı. Yeterli kadronun oluşturulduğu da düşünülmemeli. "Sennayeye güvence hükümeti" olarak da adlandırılan hükümetin hazırlıklarının kaynaklandığı uzmanlar kadrosu, hazırlanan vergi değişikliklerinin kamufajında gösterilen beceri ile ortaya çıkıyor.

VERGİ YÜKÜ NASIL KAYDIRILMAZ?

Değişiklikler gerçekten çok ustalıkla bir biçimde düşünülmüş. Vergi yükünün kaydırılması yönünde belirli öneriler geliştirilmiş. Yalnız, vergi yükünün kaydırılması belli bir biçimde anlaşılmalı. Bugün, 1976 yılı verilerine göre işçi ve emekçilerin gelir vergisi olarak yılda 48 milyar lira ödedikleri ve sermayedarların da yine bir yılda 52 milyar lira gelir vergisi kaçırıldıkları biliniyor. Bu bilgiler

Maliye Bakanı tarafından da biliniyor. Dolayısıyla, bir vergi yükü kaydırılması girişiminde akla ilk gelen bu her iki rakamın da düşürülmesi oluyor. Başka bir deyişle, işçi ve emekçiler 48 milyar liradan daha az, söz gelimi 30 milyar lira gelir vergisi ödeyecekler, buna karşılık kâr, rant ve faiz geliri sahipleri ise 52 milyar lira yerine yine sözcümlü 22 milyar lira vergi kaçırabilecekler. Böylece, bir yandan vergi yükü daha adaletli bir biçimde dağıtılırken öte yandan da toplam vergi yükü artırlacak.

Vergi yükünün kaydırılması denilince, akla böyle birşey geliyor. Ya da gelmeli. Yalnız, yapılacak olan bu değil. Yapılacak olan, 1976 yılı rakamları kullanarak şöyle birşey: İşçi ve emekçilerin yine 48 milyar lira gelir vergisi versinler ama işverenlerin kaçırıldıkları gelir vergisi de 52 milyar liradan az olsun. Böylece, görece olarak, alınan toplam gelir vergisinin daha düşük bir bölümü çalışanlardan yine eskkiye göre daha yüksek bir bölümü de işverenlerden alınmış olacak.

Bunun veri yükünü kaydırmakla olan tek ilişkisi vergi yükünü artırmak olmaktadır. Ortalamamın yükselmesi, ama ücretlilerin ödedikleri vergilerin aynı kalmaması artık vergi yükünün kaydırılması olarak yorumlanır oldu. Böyle bir özete, çarpıtıcı olduğu gibi bir tepki gelebilir.

Konunun abartarak ele alınmakta olduğunda kuşku yok. Yalnız getirilen tasarının da içeriği bu özeten pek farklı değil.

PAKETİN İÇERİĞİ

Ayrıntılan şöyle: Asgari geçim indirimi, özel geçim indirimi olarak uygulanacak. Vergi dışı tutulan toplam, sadece aile reislerine olmak üzere asgari ücret düzeyine eşit olacak. Böyle bir düzenleme belli durumlarda bazı ailelerin vergi yükünü artırıcı bile olabilir. Çok sayıda ücretlinin bulunduğu bir ailede sadece aile reisinin gelirinin asgari ücret kadar bölümü vergi dışı.

Tasarının olumlu ya da olumsuz olarak nitelenebilecek bölümlerinin, böyle bir ayrıma özen göstermeden, sıralanmasını sürdürüelim. Servet üzerindeki alınan vergiler artırlacak. Hatta, daha ileri bir adun da atılıyor. Servetten alınan vergilerle gelirden alınan vergiler birlikte değerlendirilecek. Aynı düzeyde geliri olan biri yatı sahıbi öteki sadece sandal sahibi iki mükelleften vergi alınırken bu servet farklılığı gözönünde bulundurulacak (!) Artık, yüksek gelir sahipleri, özel yatırımları ya da yalılarını başkalarının üzerine yaptırmak zorunda kalacaklar...

İşletme vergisinin kapsamı genişletiliyor. Tüketimi kısıcı bir önlem olarak düşünülmesi, düşünülmesi gereken tek biçim değil. Bir başka öneri ile birlikte ele alınmalı. Öteki öneri faturalarla ilgili. Beş yüz liraya kadar olan alış-verişlerde fatura gerekmiyecek. Yalnız, satışın tutarı bin lirayı aşarsa hem alıcı fatura istemek hem de satıcı fatura istenmesini hatırlatılmak ve venmek zorunda olacak. Bu önlemin yaptırımı on-yirmi bin lira arası ceza, satıcı veya da alıcı için. İşyerinin kapatılması da düşünülen cezalar arasında.

"TİCARETLE UĞRAŞANLARI VERGİLE!

Fatura kesme zorunluğu ile ele alınması gerektiği belirtilen işletme vergisi, mallarda oran olarak düşürülmüştür. Hizmetlerde artırılıyor. Eskiden olduğu gibi belirlenmiş yerleşme yerlerinde iş yapmaya girenler için aynı da yok. Tüm tüccarlar için geçerli. Bu iki önerinin birlikte ele alınması, büyük burjuvazinin uzun zamandır gündeminde olan bir soruna yanıt getirici oluyor. Büyük burjuvazinin sloganı, "Ticaretile uğraşanlar vergile!" hayata geçiriliyor. Küçük ve orta boya işletmeler bu iki önlem yoluyla cirolarını gerçeğe daha yakın bildirmek zorunda kalacaklar. Kendi dağıtım sebekesini kurmuş bulunan büyük burjuvazi ise, arada kalabalık edenlerin olmamasını arzular.

İşletme vergilerinin belirli bir bölümü yerel yönetimlere bırakılmakta. Kurumlar vergisinde bir bölüm başlıklar kaldırılacak ve buradan elde edilen ek kaynak da yerel yönetimlere bırakılacak. Yerel yönetimlerin, mali sorunlarına çözüm bulunmasını istemeleri halinde yapacakları belli başla işlerden biri, işletme vergisinin ve kurumlar vergisinin bir bölümünün toplanmasını koşturmak olarak belirticeği anlaşılıyor.

MAHCUP PATRONLAR DAHA ÇOK VERSİN...

Hisse senetlerinin ve tahvillerinin değerinde artış olursa bu durum vergilendirilmede gözönünde tutulacak. Ayrıca, tüketim mallarından alınan vergiler artırlacak. Şu yapılacak, bu yapılacak. Daha fazlasını sıralamaya gerek yok. Olumlu ya da olumsuz bir dizi önlem getirilmekte. En azından olumlarının uygulanacağını görmek gerekiyor. Bunun için belli yaptırımlar gerekli. Düşünülenler arasında "çapraz denetim sistemi" var... Kurumların ödedikleri vergilerin işyerlerinde duyurulması var. Vergi itiraz ko-

ASGARI ÜCRETİN OLABİLDİĞİNCE DÜŞÜK TUTULMASI, ALINCAK VERGİ TOPLAMININ ARTIRILMASIYLA EŞ ANLAMLI OLMUŞ OLUYOR. BUGUNE KADAR BU İLİŞKİ KURUMSAL BİR BİÇİMDE KURULMAMIŞTI. İLİŞKİ, FİİLİ OLARAK AMA GİZLİ BİR BİÇİMDE VARDI. BUNDAN SONRA ASGARI ÜCRETLERİN BELİRLENMESİNDE, SAPTANCAK DÜZEYİN OLABİLDİĞİNCE DÜŞÜK TUTULMASI İÇİN BASKILAR, MEVZU BİR KILIFA DA BÜRÜNDÜRÜLMÜŞ OLACAK.

misionlarının yetkilerinin artırılması var... Vergi dairelerinin re'sen inceleme ve vergiyi belirleme yetkisi ile donatılması var... Bunlardan da bazılan anlaşılmış, bazılan değil.

İşverenlerin, büyük bir utanç duygusuna kapılıp vergisini ya da işçilerinin ücretlerini artırmaması beklenmekte. Maliye Bakan'ının bundan bir süre önce televizyonda bazı sorulara yarutılarak söylediği daha önceki Yürüymüş sayılarından aktarıldı. Vergi mükelleflerinin, mevzuatı bilmemelerinden dolayı eksik vergi venmekte olduklarını, eğitilirse verdikleri vergileri artıracaklarını belirtmişti. Anlaşılan, aynı görüşe hâlâ sahip. İşverenlerin eğitilerek ve utandırılarak verecekleri vergileri artıracakları görülmesi iş değil. Böyle önlemlerin, bu kadar özen ve titizlikle hazırlanmış paketin içine yerleştirilmiş olmaları pakete hak-sızlık oluyor.

Neyse, bütün bu söylenenler gerçekte okadar da önemli değil. Bir burjuva partisi hükümette büyük burjuvazinin programını hayata geçirmek için bulunur. Bunda şaşılacak bir yan yok. Kınanacak bir yan olmadığı da yavaş yavaş ortaya çıkıyor. Burada, üzerinde durulması gerekendaha önemli bir konu var. Asgari ücret düzenlemeleiri, böyle bir işleyiş içinde gid gitte artan bir öneme sahip oluyor.

ASGARI ÜCRETLERE YAZIK OLDU

İki nedenle. Biri, başta belirtildi. Özel indirim asgari ücret düzeyiyle ilişkilendiriliyor. İkincisi, bugüne kadar vergilenmemekte olan kırım tasminatları da bundan sonra vergilendirilecek. Yalnız, ne kadar vergilendirilecek? Asgari ücretin 180 katının üstünde kalan bölümü. 30 yıllık bir işçi son toplu iş sözleşmesinde belirlenmiş sözcümlü 45 günlük kırım tasminatı ile emekli olursa, emekli olduğu sırada asgari ücrette bile çalışıyor olsa, yine de aldığı kırım tasminatının büyük bir bölümü vergilendirilecek. Bunun iki yönlü yarar var. Yararlar burjuvazi için.

Bir kez, fabrikatör kırım tasminatı toplamını peşin olarak ödemek zorunda kalmayacak. Belirli bir bölümünü devlete hem de sürekli etenelebilir bir biçimde borçlanacak. Çünkü, devletin işverenlerden alacağı birikmiş toplam 5

Aneak, asgari ücretlerin bu denli "önem" kazanması, onların belirlenmesinde belirli çevrelere yeni görevler verilmesini zorunlu kılabılır. Asgari ücretler, artık bugüne kadar görülenin de altında artırılabileceğine göre, bunu "devrimci" bir görüşün de katıldığı bir komisyona yaptırmak gerekebilir. Artık, DİSK'ın de Türk-İş ile birlikte belli komisyonlarla birlikte görev alacağı anlaşılıyor. ●

ÇAĞDAŞ ANT

GONÖMÖZDE, ANTİKOMÜNİZME VE ANTİSOV-YETİZME KARŞI MÜCADELE, BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİNDE BÜYÜK ÖNEM TAŞIYOR. YÜRÜYÜŞ, BURJUVA YALAN MERKEZLERİNİN VE ONLARIN SADIK DOSTUMAOCU BESLEMELERİN KARALAMA VE ÇARPITMALARINA KARŞI HER ZAMAN GERÇEKLERİ SERGİLEDİ. BUNDAN BÖYLE DE, İDEOLOJİK MÜCADELE ALANINDA ÜZERİNE DÜŞEN GÖREVLERİ YERİNE GETİRMEYE ÇALIŞACAK. BU SAYIDA BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ "POLİTİK EĞİTİM" DERGİSİNDE YER ALAN VE DÜNYADA ANTİKOMÜNİST PROPAGANDANIN ÖRGÜTLENİŞİNİ SERGİLEYEN BİR YAZIYI, ÖZETLEYEREK OKURLARIMIZA SUNUYORUZ.

Günümüzde antikomünizm emperyalizmin en önemli ideolojik silâhdır. Kapitalist ülkelerdeki gerici güçlerin ideolojisi ve politika olarak antikomünizm, proletaryanın sınıfsal ideolojisi olan Marksizm-Leninizme karşı tepki olarak ortaya çıktı.

Çağdaş antikomünizm Marksizme karşı beylik saldırılarını sürdürmekle birlikte, kendisini yeni tarihsel koşullara uydurur, ideolojik ve politik koşullara bağımlı olarak yöntemlerini ve taktiklerini değiştirir. Fakat tüm koşullarda antisovyetizm, sosyalizmin barışın ve uluslararası işbirliğinin amansız düşmanı olarak kalır, dünyadaki tüm ilerici ve demokratik güçlerin temel çıkarlarına karşı emperyalizmin sınıfsal politik çizgisini savunur.

NESNEL GELİŞİM, İDEOLOJİK MÜCADELEYİ KESKİNLEŞTİRİYOR

Bilindiği gibi bugün uluslararası planda ideolojik mücadele gittikçe keskinleşiyor. Bunun nedenlerini şöyle özetleyebiliriz:

* Dünya sosyalist sistemi güçleniyor. Sosyalist ülkelerin bunalmaz dinamik gelişmeleri, kültürel ilerleme, genç halk yığınlarının yaşam koşullarının iyileştirilmesi, tüm ilerici güçlerin özenini çekmekte, sosyalizme ilgilerini artırmaktadır. Sosyalizm tüm dünyada, işçi sınıfı, gençlik ve aydınlar için çekici bir güç olmuştur.

* SSCB ile diğer sosyalist ülkelerin dünya barışını güclendirmede oynadıkları büyük rol milyonlarca insanı da sınırsız doğuruyor. Dünya çapında birçok ülkelerin konularındaki değişiklik, halk yığınlarında anti-emperyalist eğilimlerin fazalaştığını gösteriyor.

* Asya, Afrika ve Latin Amerika'da ulusal kurtuluş hareketi büyüyor. Bu kıtalardan birçok ülkede halk demokratik rejimler zafer kazandı. "Üçüncü dünya" sosyalist gelişme yolundaki ülkelerin sayısı artıyor.

* Gelişmiş kapitalist devletlerde komünist partilerin etkisi büyüyor. Bu partilerden bazıları ülkelerinin yaşamında önemli rol oynuyorlar.

* Kapitalist ülkelerde enflasyon ve işsizlik durmadan artıyor. Bu durum da emekçileri bilgilendiriyor, çağdaş kapitalist toplumda temel çelişkileri kuvvetlendiriyor.

Tüm bu olgular burjuvazi kampında telaş yaratıyor, kapitalizmin ideolojilerini kendilerini değişen koşullara uydurmaya zorluyor, onları dünya devrimci sürecine karşı mücadelede yeni strateji ve taktikler hazırlamak zorunda bırakıyor. Bu mücadelede antikomünizm en gerici teori ve politika olarak ön mevzilere konuyor.

ANTİKOMÜNİZM: BURJUVAZİNİN İDEOLOJİK SİLAHI

Antikomünizm, sosyalist ülkelere etki gösterebilecek hareket noktaları bulmaya çalışıyor. Amacı, bu ülkeleri bilimsel sosyalizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerini tutarlı biçimde uygulamaktan saptırmaktır. Antikomünist propaganda komünist hareketin kendi içindeki revizyonist ve milliyetçi unsurlara yöneliyor. Devrimci teoriye, gerçek sosyalizme karşı mücadelede onlara her türlü desteği gösteriyor.

Antikomünizmin temel stratejik çizgisi, sosyalist ülkelerin arasını açmak, onları SSCB'ne karşı tahrik etmektir. Bu amaçla milliyetçilik ve küçük burjuva ideolojisi kalıntılarını canlandırmak için herşey yapıyor. Antikomünistlerin cabaları, tarih tarafından mahkum edilen kapitalist düzeni kurtarmak uğrunda burjuvazinin çıkarlarına hizmet etmeye yöneliktir.

Çağdaş antikomünizm çok yönlü bir olgudur. Çeşitli tür ve biçimlerde meydana çıkar.

Çağdaş antikomünizm Ekim Devriminin, Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerde sosyalizm ve komünizm kuruculuğunun evrensel önemini sahteleştirme ve yadsamaya çok büyük önem veriyor. Burjuva

Antikomünist ideolojinin yönlerinden biri de Lenin'in mirasını inkar etmektir

teorisyenleriyle soyvetologların proletarya devrimi teorisini ve pratiğine karşı saldırıları, Ekim devriminin ve diğer sosyalist ülkelerin deneyimini soyuzlaştırmaya sahteleştirmeyle birkaç yönde devam etmektedir. Bu çabalar, şöyle sıralanabilir:

Birinci görüş, Ekim Devriminin yasal niteliğini yadsıyor. 1917 Devrimi, başka halkların yaşamında tarihsel geleceği olmayan tesadüfi ve ulusal bir olgu gibi gösteriliyor. Devrim, Rusya'nın geri kalmışlığı ile, Birinci Dünya Savaşı'nın yarattığı durum ile izah ediliyor.

İkinci olarak, Büyük Ekim sosyalist devrimi, başlarında Lenin bir avuç fanatik tarafından yapılan bir ihtilal olarak ele alınıyor. Bundan hareket eden burjuva ideologlar parti ile emekçiler arasındaki birliği bozmaya çalışıyorlar, devrimin derin yığımsal niteliğini yadsıyorlar.

Üçüncü görüşün sahibi, burjuva soyvetologları, devrimi sadece yığıcı bir güç olarak inceliyorlar ve onun yalnız bir yönünü vurguluyorlar.

EKİM DEVRİMİNE SALDIRI

Büyük Ekim Devrimi sadece Sovyet ülkesinin değil, XX. yüzyılın en büyük olayıdır. Kapitalist sistemin tarihsel yazgısını belirleyen olaydır. İşte bundan dolayı, gelecek burjuva sınıfları, politikasına, ekonomisine, kültürüne kaçınılmaz bir yeniliği getiriyor. Bu sınıfın ideolojilerinin burjuva toplumunu kurtarmak için Ekim Devrimine, tarihsel örneğine ve deneyine karşı saldırılarını artırmaları sonuçsuz bir çaba olarak kalacaktır.

Veriler inandırıcı biçimde şu durumu gösteriyor: Bugün kapitalist ülkelerin devlet politikası, bilimsel sosyalizmi, SSCB ve öteki sosyalist ülkelerde sınıfsız toplum kuruculuğunun deneyimlerini soyuzlaştırmaya amacı güden antikomünist taktik ve stratejik konularını, propaganda kalıplarının, teori ve kavramlarının hazırladığı başlıca alandır. "Christian Science Monitor" adındaki Amerikan dergisinin gözlemci açığıca şunları yazıyor: "Amerikan politik yaşamında daha başlangıçta şöyle bir kural kabul edildi: Eğer herhangi bir gerçek sorun bulunmazsa, birşey mutlaka uydurulmalıdır ve sınırlar dışında bir hayali şeytan taşlanmalıdır."

Emperyalizmin gerici güçleri antikomünizm siperine sığınarak uluslararası ilişkilerde yumuşamaya engellemeye ve suya düşürmeye çalışıyorlar. ABD'nin politikasında yumuşamaya karşı, silahlanma yarışını hızlandırmak için en sık kullanılan argüman, yumuşamadan sadece SSCB'nin kazandığı, kuvvet dengeğini kendi lehine değiştirdiği uydurmadır. Askerel sanayi kompleksine silahlanmak için yeni krediler gerektiği, büyük kârlar çıkarına, zaten kabark olan askersel bütçeyi hepten şişirmek gerektiği her zaman, "Sovyet tehdidi" hemen propaganda tezahuna konuluyor. Bu amaçla Birleşik Amerika'nın silahlanma ala-

nda Sovyetler Birliğinden geri kaldığı uydurman hemen sahneye çıkarılıyor.

YUMUŞAMADAN NE ANLIYORLAR?

Antikomünistler başka mevzulara da baş vuruyorlar. Örneğin, Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist ülkelerin "yumuşama adına" kendi ideolojilerinden vazgeçmelerini, komünist fikirlerin propagandasını durdurmalarını istiyorlar. Örneğin NATO'nun genel sekreteri "sosyalist" Luns bu saldırıya blok için esas tehlikeli Marksist-Leninist ideolojide görüyor. Yumuşamanın azılı düşmanlarından biri olan senatör G. Jackson daha da ileri gidiyor: "Sovyetler ile ilişkilerin iyileştirilmesi onların ideolojik mücadele ilkesini vurgulamayı zayıflatmalarını gerektirir" diyor.

Antikomünist soyvetologlar yumuşamaya karşı yeni argümanlar bulma çabaları çerçevesinde, bir de yumuşamayı statükonun korunması olarak ele alıyorlar. Yani dünyada bugünkü durumu muhafaza etmek istiyorlar. Burjuva ideologları bu görüşten hareket ederek, halkların sınıf mücadelesinden ve ulusal kurtuluş hareketinden vazgeçmelerini istiyorlar.

Tüm bunlar gösteriyor ki, antikomünistler militarizm ve harp piskozu taraftarındır. ABD Komünist Partisi lideri Gus Hall çok haklı olarak şunları söylemişti: "Antikomünizm burjuva silahlanma yarışını özendirir, deri altına yapılan bir iğnedir. Antikomünizm, savaş kurtarıcısı güçlerin, Doğu ve Batı arasındaki anlaşmazlıkları bertaraf etmek için girişilen her umut verici müzakereyi daha başlangıçta zehirledikleri bir zehirdir. Antikomünizm Mac Carthyçiler doğuran besleyici ortamdır."

MASKELİ ANTİKOMÜNİZM

Çağdaş antikomünizm, Marksizm-Leninizme ve sosyalizme sadece cepheci hücumla yetinmez. Gerçek amaç ve niyetlerini gizlemek için maskeli ideolojik silahlardan yararlanarak dolaylı yollara da başvurur. "Marsoloji", "Sovyetoloji" ve benzer adlarla, "maskeli" antikomünist akımları meydana çıkararak bunu göstermektedir.

"Marskologlar", kendilerini Marks'ın öğretisini en iyi tanıyanlar olarak gösteriyorlar. Marks'ın öğretisini ve çağdaş koşullarda uygulanmasını getirdikleri çözümlerin tarafsızlığı ve nesnellığı dayandığı iddia ediyorlar. Komünist partilerin Marksizmi, gerçek özü ile değil de, "tarafçılı", "dar parti çıkarları"na göre uygulamadıklarını savunuyorlar. Onlara göre marksizm tek bir biçimde değil de çok biçimlerde yorumlanabilir. Bu ve benzeri birçok iddia, Marksizme karşı hücumları maskeleyen, sosyalizmi çarpıtmak amaçlı çüdüyor. Böyleleri Marksizme, onun devrimci özünü, dünya sosyalist hareketinin başarılarına karşı savaşılabilmek için "marksat" oluyorlar.

Dolayısıyla burjuva ülkelerinde "Marsoloji" adı

İKÖMÜNİZMİN SEFALETİ

verilen akıman meydana çıkıp gelişmesi, antikömunizmin ideolojik saldırısının ayrılmaz bir parçasıdır. "Marksooloji" deyimi, antikömunistlerin "incelemeleme" geçerli, daha bilimsel bir biçim vermek için kullanılır. Gerçekte ise bu muazzam "marksooloji" literatürünün amacı, akla hayale gelmedik uydurmalara sözde bilimsel yöntemlerin yardımıyla Marks ile Engels'in teorik mirasını çok yönlü sahteleştirmeektir. "Marksooloji"nin görevi, dünya kömunist hareketinde ve sosyalist topluluk ülkelerinde Truva atı rolünü oynamak, onların birliğini parçalamak, karşı devrimi hazırlamaktır.

Sosyalizmin tüm politik ve ideolojik düşmanlarının stratejik amacı sosyalizm hakkında, hele de onun baş dayanağı Sovyetler Birliği hakkında gerçeğin yaygınlaşmasına engel olmaktır. Antisovyetizm, gerici burjuva ideolojinin, onun fikrîsel yandaşları ve yardımcıları olan oportünizmin, sağ ve "sol" revizyonizmin belli başlı yönlerinden biridir. Antikömunizmin, antisovyetizmin tüm çeşitlerinin temel çekirdeğidir. En azgın antikömunizm ise, sözde marksist tümceler ardına gizlenen yalancı marksizm ile antisovyetizm yapar.

ANTİSOVYETİZMİN YÖNLERİ

Şunu da vurgulamak gerekir ki, antisovyetizm sadece Sovyetler Birliğini karalamak amacı güden bir ideoloji ve politika değildir. Antisovyetizm, uluslararası emperyalizmin, tüm sosyalist ülkelerin, tüm ileri, demokratik, barışçı ve antiemperyalist güçlerin çıkarlarına karşı anırsal politik çizgisidir.

Antisovyetizm bileşik ve çok yüzü bir olgudur. Uluslararası gericiğin tüm çabaları antisovyetizm ile yoğrulmuştur. Antisovyetik hareketlerin temel stratejik çizgi, dünya sosyalist sistemini ve uluslararası kömunist hareketinde ayrılmaz gayrikl doğurmasına yöneliktir. Bu amaçla Marksizm-Leninizm sosyalizmlaştırılmakta, Sovyetler Birliğinin iç ve dış politikasına sahteleştirilmekte, sosyalist ülkelere, kapitalist devletlerdeki kömunist partilerine, Marksist-Leninist örgütüne aykırı teorik ve politik görüşler aşılamaya çalışılmaktadır.

Antisovyetizmin Troçkici türü, solcu lafazanlıkla Marksizm-Leninizmin bütünüyle vazgeçmeyi kendisine birleştirir. SSCB'de ve daha birçok ülkede sosyalizmin gerçekte kurulumu bulunmasına rağmen, Troçkicler mevcut somut tarihsel koşullarda "SSCB" de sosyalizmin olanaklılığı" teorisini yayıyorlar. Onlar, SSCB tarafından yürütülen barış içinde yan yana yaşama politikasına karşı çıkıyorlar, SSCB'yi "burjuva bürokratik" doğuruyor" diye suçuyorlar.

Pekin'in görüşleri de en gerici antisovyetik güçlerin görüşlerini uygundur. Maocularda SSCB ve SBKP için akla hayale gelmedik uydurmalara yayınıyorlar. Antisovyetizm bataklığına yuvarlanan maoculur bir adım daha ileri giderek uluslararası ilişkilerde gerici-Ek yaratıyorlar; barış, ulusal kurtuluş ve sosyal ilerleme mücadelesini engelliyorlar. Çin yönetiminin Mao Çe Tung zamanındaki ve şimdiki politik çizgi gerçekte ABD askersal sanayi çevrelerinin, Federal Almanya'daki ve diğer kapitalist devletlerdeki intikamcı güçlerinin çıkarlarına uygundur. Maocu propagandanın içeriğinin gösterdiği gibi, antisovyetizm Pekin için büyük devlet güvenliği amaçlarını gerçekleştirme, uluslararası içi ve dışın hareketinin yönetimini gasbetmek için bir araçtır.

ANTİKÖMÜNİZMİN ÖRGÜTLENMESİ

Bir teori, politika ve propaganda olarak antikömunizmin örgütlü devlet organları sistemine, çeşitli örgütlere, kurumlara ve merkezlere dayandığı için yaşayabilmektedir. ABD'de hemen hemen tüm üniversiteler kendi ideolojik merkezleri vardır. Bunların herbiri belli bir konu veya coğrafi alan üzerinde uzmanlaşır. Örneğin ABD'nin en büyük üniversitesi olan Stanford üniversitesinde savaş, devrim ve barış meseleleriyle meşgul olan Hoover kurumundan başka, "kömunist sistemi inceleme merkezi" de vardır. Amerikalı Sovyetolog R. Taker "kömunizmi karşılaştırma yönetimi" ile inceleme, son yıllarda bilimsel bir dal haline geldi" diyor yazıyor. Doğaldır ki, Taker antikömunizmin sistemleştirilmesini gözönünde bulunduruyor, bilimsel eleştirisini değil. Sözleri antikömunist yalan üretiminin boyutlarını ve örgütlenişini vurguluyor. Harvard üniversitesinde "Ukrayna'yı inceleme merkezi" vardır. Bu merkez, Sovyetler Birliğinde ulusal meseleler uzmanidir. Son zamanlarda bu merkezden çalışmalarında ve işlevlerinde belli "çekişmeler" görülüyor. Bir taraftan iftiracı, antisovyetik incelemeleyer artıyor, öbür yandan Ukrayna SSC Bilimler Akademisi enstitülerine yardımıyla ünedeinde bulunuluyor, ulusal politika alanında uzman olan Amerikan ve Sovyet bilgileri arasında diyalog kurma olanakları inceleniyor.

Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşaa, iftirakla gizlenemiyor

Bazı Sovyetoloji merkezleri daha açık antisovyetik propaganda yürütüyorlar, Sovyet - Amerikan işbirliği alanında harcaman çabaları sosyalizmlaştırıp kösteliyorlar. Örneğin Miami üniversitesinin uluslararası araştırma merkezi yardımcılarından M. Harvey ile L. Çikoti yayımladıkları bir kitapta uzaydaSovyet - Amerikan işbirliğini karalamaya çalışıyorlar.

Pennsylvania üniversitesinin Dış Politika Araştırmaları Enstitüsü ile Georgia üniversitesinin stratejik ve uluslararası araştırmalar merkezi "soğuk harp" savunuyorlar.

ABD'de çok sayıda antikömunist propaganda ve gösterileri örgütleyen kurumların çalışmalarını koordine eden merkezler vardır. Bunlar sadece ülke içindeki çalışmalar değil, Amerikan ve Batı Avrupa Sovyetologlarının ortak araştırmalarını da örgütlemektedirler. Konferanslar ve sempozyumlar düzenleniyor, uzman değiş-tokuşunda bulunuluyor. Örneğin Boston kolejindeki "Marksist" düşün enstitüsü, İsviçre'nin Freiburg üniversitesi ile birlikte antisovyetik-bir dergi çıkarıyor. Adı "Sovyet Düşününü İnceleme" dergisi. Başredaktörü Behenski. Bu verilerin tümü Sovyet aleyhtar propagandanın büyük bir özelle örgütlenişini, geniş kapsamlı olduğunu gösteriyor. Bu propaganda hiç kuşkusuz kapitalist devletler tarafından da destekleniyor.

SİLAH, ATEŞ ALMIYOR

Emperyalizmin Avrupa'daki sosyalist ülkelere meşgul olan ideolojik makinesi "Amerika'nın Ses", "Özgür Avrupa", "Özgürlük", "Almanya'nın Dalgası", "BBC" vs. gibi yalancı radyo merkezlerini de kapsıyor. Bu propaganda merkezleri batı standartlarının ve değerlerinin, kapitalizmin "yüğünsal kültürü"nü, burjuva yaşam biçiminin reklamını yapmak için büyük çabalar harcıyorlar. Çalışmalarında "sosyolojik propaganda" adını verdikleri bir yöntemden de yararlanıyorlar. Bu deyimi birkaç yıl evvel Fransız sosyolog Jacques Elul uydurdu. Onun aracılığı ile hem politik doktrinler, hem de yaşam biçimi propagandası yapılıyor. Emperyalizmin ideolojik kampanyalarını yönetenler Batı yaşam biçiminin reklamında Doğu Avrupa'daki sosyalist ülkeleri Sovyetler Birliğinden koparma aracı, reel sosyalizmi içerdin aşındırma vasıtası görüyorlar.

Antikömunizmin ideologlarının beklemedikleri, ümitleri şimdiki kadar gerçekleşmedi, gelecekte de gerçekleşmeyecektir. Yaşam bunu dermandan kanıtıyor. Sosyalist ülkeler her geçen yıla yeni yeni başarılarla ulaşıyorlar, sımsıkı ve biçilic halde ilerliyorlar.

Tüm bunlar çeşitli türden burjuva ideolojileri üzerinde soğuk duş etkisi yapıyor. En azılı sosyalizm düşmanları bile bu veriler karşısında düşünmek zorunda kalıyorlar. Antikömunist propagandanın sonuçlarını, yenilgilerini ve başarısızlıklarını değerlendiren Amerikan Sovyetologu A. Mayer şu durumu tanımlar zorunda kalmıştır: "Amerikan demokrasisi antikömunizm adına kendi kendisini imha ediyor. 30 yıldan beri devam eden dünya antikömunizm seferi Birleşik Amerika üzerine İngiltere'nin Sicilya seferi veya İspanya'nın yenilmez Filosunun mağlubiyeti kadar etki gösterebilir."

Birçok Batılı bilginler ve siyaset adamları, ABD ve öteki kapitalist devletlerin antikömunist politikalarının çok pahalyalı mal olduğunu anlıyorlar. Özel ajanslara, geniş veri radyo ağına, enformasyon merkezlerine muazzam paralar harcadıklarını görüyorlar. Fakat işler bunlarla bitmiyor. Antikömunizm, şarlatanlık dünya görüşünü oluşturmak için insanlar üzerinde tinsel ve politik baskıda bulunuyor. Ve birçok burjuva siyasetçisi ve bilim adamı antikömunist ideolojinin kapitalist ülkelerde halkın bir kesimi arasında faşist düşünceleri doğurduğunu artık kabul etmek zorunda kalıyor.

Antikömunist ideolojiyi körükleme, A. Mayer gibi ünlü bir Sovyetologu dahi telaşa düşürüyor. Bununla ilgili olarak Mayer şunları yazıyor: "Gerekiz bir antikömunist haçlı seferine katılan Birleşik Amerika'nın artık ikinci dereceli bir devlet haline dönüşmeye başladığını ne zaman anlayacağız? Kanmca antikömunist ideoloji, bu durumu görmek için en ciddi engellerden biri olacaktır. Antikömunizm Amerikan halkının, gücününüzü ne kadar azaldığını anlamasını önleyecektir. Bu kendi kendini aldatmanın potansiyel sonuçları, Amerikan politik sistemi için felaket olabilir."

Bu, "en sadık" antikömunistlerin dahi, Birleşik Amerika'da ve öteki kapitalist devletlerde yürütülen antikömunist propagandanın yıkıcı sonuçlarından endişe duyduklarını göstermektedirler.

ÖLÜME MAHKUM OLANLARIN SİLAHI

Kapitalizmin gerici çevrelerinin ideolojik silahı olarak antikömunizm derin bir bunalmaya düşmüştür. Rostov'un "Antikömunist manifestosu" türünden iddialı çabalarının tutulduğu zamanlar çoktan geçmişti. Bilindiği gibi, Rostov teorisinin tüm temel meselelerinde kapitalizmi savunmuş ve Marks-Engels-Lenin'in bilimsel kömunizmine karşı koymuştu.

Çeşitli çağdaş burjuva kavramları (ultra endüstriyel toplum, teknokrat toplum, yüğümsal tüketim toplumu ve saire) kendi içi çelişkilere ve bükülmeye itiltili, kapitalizmin genel bunalmışın devam edip derinleşmesi yüzünden, daha çıkıp açık gelişmeden teorik dayanaklarını, önemlerini ve ideolojik değerlerini kaybetmektedirler.

Antikömunizm, ölüme mahkum olanların silahıdır. Kapitalist toplum da tarihsel açıdan ölüme mahkum edilmiştir. Fakat ölüme mahkum edildiği için antikömunizmin doğurduğu tehlikeyi azımsamak, yahut ona karşı mücadeleyi zayıflatmak doğru değildir. Antikömunizm çeşitli yollardan manevralara başvuruyor, kendisini duruma uyduruyor, günümüz dünyasının şu veya bu sorunlarından yararlanmak için her çareye başvuruyor. Tekellere, askersal anaşırı komplekslerine, kapitalist toplumun dev makinesinin büyük maddi yardımına dayanıyor. Antikömunizme karşı bilimsel düzeyde tutarlı bir teorik, ideolojik mücadele vermek Marksist-Leninistlerin en önemli görevidir.

Yeni Sovyet Anayasası ile çağdaş antikömunizme revizyonizme, burjuva ülkelerinde Sovyetler Birliğine ve sosyalist topluluğa giren öteki ülkelere karşı yürütülen iftiracı kampanyasına ağır bir darbe indirilmiştir.

"SOSYALİST POLİTİKAYA TEORİK MÜDAHALE" Mİ, PARTİ DÜŞMANLIĞI MI?

MEHMET GÜNSÖR

Başarıları değil, hep eksiklikleri ve hataları gören, bir zamanlar bir ucundan katıldıkları yanlış hareketlerin batağa saplanması karşısında ne yapacaklarını şaşırıp sığınacağı inkarcılığa butanlar... Sosyalist hareketin tarihi bu tür örnekleri çok sayıda sunuyor bize.

İnkarcılık, her zaman antikomünizme sığınmakla olmuyor. Hep "Vedat Nedim"ler, "Aclan Seylanlar" çıkıyor karşımıza.

Umut kırıklığı çoğu kez "parti düşmanlığı" olarak çıkıyor ortaya. Umut kırıklığına yol açan, örgüt kavramını, sosyalist örgütün saygınlığını pratikte yozlaştıranların yanı sıra, bir de bunun teorisini yapanlar var. Bu kimseler, kendilerine çeşitli adlar veriyorlar. Bazısı "parti mücadelesinde kurulacaktır" diyor. Diğer bazıları, "parti, çeşitli siyasetlerin" koalisyonunu olacaktır" diyor. "Sosyalist politikaya teorik müdahalede bulunan" bazıları ise, bütün bu tartışmaların üzerinde görünmeye çalışarak, ilk bakışta "özgün" görünen, ama küçük burjuva sosyalizminin Troçki'den Marcuse'ye kadar çığneye çığneye çürüttüğü bir sakızı yeni bir ambalaja piyasaya sürüyorlar.

PARTİ KAVRAMI VE "MÜDAHALE CİLER"

"(...)

Sosyalist hareketimizin hemen tümünde tartışılmaz biçimde egemen olan parti kavramının her ne kadar Lenin'in parti teorisine uygun olduğu öne sürülüyorsa da, Birikim'de buna kesinlikle katılmadığımızı belirttik. Yerleşik parti kavramı Lenin'in parti teorisine değil, ondan özünde farklı olan onun ekonomist, reelpolitik bir yorumu, sınıf biçimi indirgenmiş olan Stalin'in 'Leninist' parti teorisine uygundu."

"Birikim'in 4. yayın yılı dolayısıyla genel bir değerlendirme" Birikim, sayı 37, s. 38.

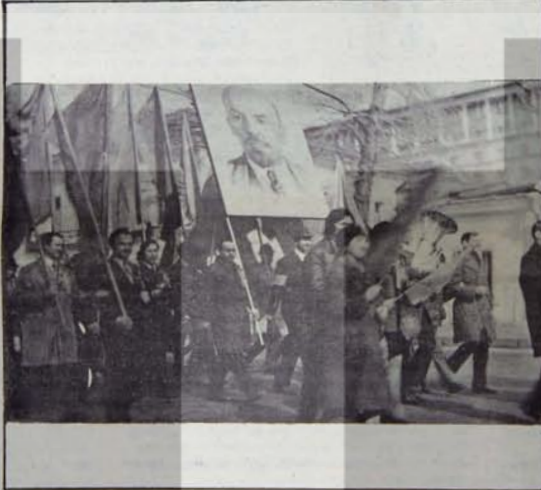
Birikim'in Mart sayısında yayınlanan söz konusu makale, birçok yönüyle ilginç görünen "tezler" öne sürüyor. "İlginç görünen" diyoruz, çünkü bu görüşler, ilk bakışta ne denli "yeni" görünseler de aslında bilimsel sosyalist politikanın şimdiye dek defalarca karşılaşıp aştığı yanlışları sorgulamaktan öteye geçemiyor.

Yanlışlardan, daha doğrusu sapırmalardan en önemlisi, Parti konusundadır. Günümüzde "Yeni-sol" adı altında pazarlanan görüş, Parti'yi "Bireyleri donduran, ideolojik çalışmayı ve fikir üretiminin engelleyen, bunun da ötesinde kitlelerin kendiliğinden uyanışının karşısında bu uyanışı iktidarı alma yönünde kanalizasyon etmek yerine, pasifize eden bir aygıt olarak" görüyor. Bunun kaynaklarını da Stalin'e bağlıyor.

Birikim'in bu konuya yaklaşımı şöyle:

"Stalin'in 'Leninist' parti teorisinde partinin işlevi içi sınıfına yönelmektir. 'Bilinç götürme' denilirdiği şey ise oluşturulması, değiştirilmesi, uygulanması biçimi kesin olarak partinin en üst organına ait, onun tarafından tespit edilmiş bir takım görüş, tez ve sloganların 'kitlelere' belletilmesidir. Yöneltilen ('kitlelerin') bu 'parti'nin kararlaştırdığı eylemlerde salt bir fizik güç olmanın öte bir yerleri yoktur. Hakıyla bürokratik olgu bu partide içi sınıfına, kitlelere neyi nasıl yapacakları emredir." agm, s. 39

TÜRKİYE'DE ÖRGÜTLÜ MÜCADELE KAÇKINLIĞININ, KÜÇÜK BURJUVA HEYECAN VE SABIRSIZLIĞININ NERELERİNE YARDIĞI, ÖTEDEN BERİ ÖRNEKLERİ İLE BİLİNİYOR. EN UÇ NOKTADAKİ SON BİR ÖRNEK, BİRİKİM DERGİSİNİN SON SAYISINDAKİ BİR MAKALE İLE SERGİLENDİ. BU MAKALE, SÖZDE DEVRİMCİ KÜÇÜK BURJUVA TEMBELLİĞİNİN, ÖRGÜT KAÇKINLIĞININ NASIL "RASYONALİZE" EDİLDİĞİNİN, HANGİ TEORİK KILIFLAR İÇİNDE SUNULMAYA ÇALIŞILDIĞININ AÇIK BİR GÖSTERGESİ. BİRİKİM DERGİSİNİN KENDİ BAŞINA TAŞIDIĞI HERHANGİ BİR ÖNEM NEDENİYLE DEĞİL, SAPKINLIĞIN NERELERİNE VARABİLECEĞİNİ GÖSTERME AMACIYLA BU YAZI-YI YAZMA GEREĞİNİ DUYDUK.

"Reel sosyalizm" sosyalist insanı yaratamamış(!) Sosyalizm adına sosyalist ilkelere ve insanlarına hakaret edenler, devrime ve uluslararası dayanışmaya bağlı olanların yüzüne bakabilecekler mi?

"Sosyalist hareketimizin tümüne egemen olduğu" ileri sürülen bu "Stalinist parti anlayışı" Türkiye'de "sosyalist hareketin birliği" önündeki en büyük engel olarak saptanıyor.

Bununla da kalmıyormuş, sosyalist mücadelenin evrensel kazanımları "reel sosyalizm" olarak karalanarak, "uluslararası sosyalist hareketin buhranının" sözde nedenleri "bilgece bir soğukkanlılık" içinde seğilenyor.

Bilimsel sosyalist hareketin parti anlayışını, bu pratiği yaşamayanların, yaşamaya cesareti olmayanların anlamaması beklemekle sınırlı olur. Bu nedenle "sizler böyle diyorsunuz ama, bakın şöyle söyleyebilirler, yapanlar da var, biraz da onlara bakın" diyecek değildir.

Ayrıca, bilimsel sosyalist hareketin "örgütlü mücadele kaçaklarına" kendisini şirin göstermek gibi bir sorunu da hiç bir zaman olmamıştır.

"REEL SOSYALİZM'DEN ANTİKÖMÜNİZME"

Birikim'de yayınlanan ve derginin üç yıllık yayın politikasını yorumlamaktan öte, dünyada ve Türkiye'de sosyalist hareketi inceleyen makale yalnızca bilimsel sosyalist parti kavramına yukarıdaki alıntıda belirttiğimiz üzere kara çalmak-

la kalmıyor. Bunun da ötesinde, yazının temel mantığı "iktidardaki ve olmayan sosyalist partilerin 1960 başlarında reel sosyalizme varmış olmaları"nda toplanıyor.

"Reel sosyalizm" de, "apolitik sosyalist toplumlar" ve "toplumu politize edemeyen sosyalist partiler" biçiminde somutlanıyor(muş).

"Burada genel olarak kullandığımız 'reel sosyalizm' kavramı, hem halen iktidarda bulunan hemen tüm sosyalist partiler, hem de henüz iktidara gelmemiş sosyalist partiler için söz konusu olan bir ortak anlayışı ifade etmek için kullanılıyor." agm, s. 34

"Reel sosyalizm" ise, dar ekonomik sorunlarla uğraşmakla sınırlı kalan ve "yukarıdan aşağı sosyalizmi" kurmanın getirdiği zaafı taşıyan, sosyalist insanı yaratamayan ve giderek marksizmden uzaklaşarak dar sınırlar ve kalıplar içinde sıkışan bir politika olarak izah ediliyor.

İktidarda olmayan partiler için ise, "reel sosyalizm" aktif siyasal eylem ve taleplerden uzaklaşma ve giderek düzenli uyuşmuş hale gelme anlamına geliyor(muş).

Birikim'e göre "reel sosyalizmin" karşısına ilk çıkan Çin Komünist Partisi olmuş ve bu parti, Kültür Devrimi ile bu "teslimiyetçi" tavra karşı eyleme geç-

rek" gerçekten tarihsel bir deney başlatmış." Ancak "... iki üç yılın sonunda gerçekleşmeine çabılan hedeflere varamadı. Mao'nun ölümüyle birlikte Kültür Devrimi'nin önde gelen kadroları tasfiye edildi ve böylece Çin'de de "reel sosyalizm" teorisi ve pratiğinin yürürlüğe konulduğu dönem yeniden başladı. 1970'li yıllarda başına kadar reel sosyalizme tepki bir anlayış içinde hareket eden ÇKP'nin de bir süre sonra aynı "reel sosyalizmi" benimsemesiyle artık 'tartıma' sona ermiştir. Şu anda artık Çin-Sovyet çatışması, sosyalizm sorunları üzerine bir çatışma değil, iki 'reel sosyalist' gücün çatışmasıdır. 'Yüceler çatışması'nın kurallarına ve yöntemlerine göre sürmektedir." agm, s. 35

"Reel sosyalizm"den kurtuluş için girişilen atakça bir tavır olarak nitelenen "Kültür Devrimi" üzerinde uzun boylu söz etmeyeceğiz. Nedenleri ve sonuçları malum olan bu Donkişotça macera, olsa olsa, "heyecanlı" küçük burjuva sosyalistlerini duygulandırmış...

Küçük burjuvalar, sosyalist toplumun adım adım kurulması yolundaki girişimleri yeterince "heyecanlı" bulmazlar. Turakla kazırcasına, adım adım gelişen böyle çabalar onları "bürokratik yozlaşma", "durgunluğun bastırılması", "toplumun apolitikleşmesi" gibi şeyden inkarcı görüşlere iter. Örneğin 1917'den sonra sosyalist toplumun inşasına çabalamı "sıkıcı", "heyecansız" bulanlar çıkmıştı. Bunlar sonunda bir sol sapma ve giderek "karşı devrim çizgisi"ne vardılar. Stalin'in sosyalizmin kuruluşunun somut sorunlarıyla ilgilenecek politikaya karşısına, ikide bir de "dünya devrimi ve diğer teorik problemleri" getirip, bunları gece gündüz tartışılmasını, bunu daha heyecan verici bulanların sonunda nerele sürükledikleri, herkesce malumdur.

SOSYALİST DEVRİME PARTİ NE İŞE YARIYOR?

Birikim, sosyalist devrimde partinin rolünü çarpıtmaktan da kaçınmıyor. Birikim'e göre, Sovyet ve Çin devrimlerinde, sosyalizm öncesi oluşan komün tipi "devlet olmayan devletler", yani "Sovyetler" ve "Köylü birlikleri" kendilikle, rinden ortaya çıkmışlardı. Partilerin burada bilincil bir katkısı olmamıştı. Devrim gerçekleşirken ilk kurulmuş, örgütlenmiş partiler, devrim sürecine girildiğinde bu kurullarla karşılaşmışlardı. "Köylü birlikleri" bir yana, sovyetlerin oluşması RSDİP (B)'nin uzun yıllar süren militanca, sabırlı ve gündelik çalışmalarından hiç kuşkusuz bağımsız olmamıştı. Yoksa, bir yanda "kendisi başına birşeyler yapan bir parti", diğer yanda da kendisi kendine "devlet olmayan devlet"leri "oluşturan kitlelerin bir şansı emeri karşılığında sonucu mu Ekim Devrimi gerçekleştirdi? Bunu yazanın kendisi de oldukça kapalı geçirtiliyor.

Birikim, "reel sosyalizme" kayışın nedeni olarak, şunu ileri sürüyor: "Çevreleşen, kutsalınların vb. koşullarında bir 'devlet olmayan devlet'lerin giderek gelişme, işletilemez hale geldiğini biliyoruz. Söz konusu koşullar geniş ölçüde ortadan kalkınca bu kurumlar yeniden oluşturulmadı. Sosyalizm, bildik işi devlet yapma ile, hatta bunun daha da yetkinleştirilmesi bir biçiminde bu 'yukarı' ile, 'yukarıdan aşağı' kurulmaya çalışıldı." agm, s. 36

Bir görüşü eleştirirken "artık bu ka-

'Sosyalizmin kuruluşunda birlik ve dayanışmayı kimse karalayamaz

darna da pes, yorum yapmıyoruz" demek çok bilinen beylik bir addettir. Ama ne yazık ki, "Stalinizmi eleştirme" bahanesinin de çok ötesinde noktalara varan bu "özgün" görünümü "tezer" karşısında, aynı şeyi söylemekle yetineceğiz: "Artık bu kadarna da pes, yorum yapmıyoruz."

Yine bir alıntı yaparsak -ama bu son Parti'nin devrimdeki rolünün küçümsenmesi konusunu kapatacağız:

"(...)

Küba'da ise parti, çoğunluğu ile sürec dışı kaldı. Dikkate değer bir sonuç çıkartabiliriz buradan. "Yönetici" partiler, devrimci sürecin başlangıcından kendiliğinden ortaya çıkan bu özgün siyasal toplumsal örgütlerin önem ve anlamını kavramakta güçlük daha geç kalıyorlar. Küba'da son noktasına varıyor bu durum. Devrim sosyalist partinin dışında gelişiyoer ve zafere erişiyor."

PARTİ DURSUN, "YENİ TİP ÖRGÜTLER" KURULSUN!

Bütün bu saptamalardan sonra Birikim "bu yeni tip örgütler" in, "daha önceden ve bilinçli olarak oluşturulması" nı "sosyalist siyasal eylemin" yerine getirmeye zorunlu olduğu bir görev olarak ortaya koyuyor.

"Birbirinden ayrı bölgelerdeki bu 'yeni tip örgütler' arasındakii ilişkiler deney, bilgi iletişimi zorunluluğu, 'parti'yi gerekli kılan ilk neden budur."

Türkiye'de "birlik sorunu" ise, bu tür "yeni tip" örgütler (ne olduğunu kendileri de açıklamıyor, sendika mı, dernek mi, belediye örgütlenmesi mi, birlik mi, fikir kulübü mü) oluşturma konusunda aynı görüşü paylaşan çizgilerin birliği ile halledilecek. Birikim'e göre. (ağm, s.33)

Parti'nin devrimdeki öncü rolünü yadsımak, sosyalist mücadeleyi "hareket"ler tarafından yürütülecek, başyana ulaştırılabilecek gibi göstermek, yeni ve "özgün", ama ne olduğu belli olmayan kurumları, partiyi alternatif olarak göstermek ve bütün bunları yaparken de, çeşitli ülkelerin özgül koşullarında, ama hepsinde kesinkes partili mücadelenin yarattığı birikim üzerinde oluşmuş olan somut, devrimci mücadelenin belli "auna" uygun örgütlenmeleri fetişleştirme.

Bunların "araştırıcılık" ve "teorik katkı" ile ilgili yok. Özgütlü mücadelenin disiplininden kaçmaktan başka bir anlama gelmiyor.

Şüphesiz, sosyalizmin kuruluşundan önce, Parti, sosyalizmi kitlelerin gözünde somutlayacaktır. Sosyalist yaşam biçimi, sosyalist ilişkiler işçi sınıfının partisine gözlenecektir. Belediyelerde, sendikalarda, her çeşit kitle örgütünde ve hatta burjuva devlet mekanizması içinde sosyalizm öncesi kazanılan mevzilerde,

bilimsel sosyalistler sosyalizmi olanca somutluğuyla, yaptıkları işlerle, olaylar karşısındaki tavrlarıyla somutlarlar.

Ama sırf bu iş için, kapamp "aceba nasıl 'özgün', örgütler kursak" diye düşünmek dünyanın hiç bir yerindeki, hiç bir devrimci hareketin sorunu olmamıştır, olmaz da. Devrim dalgasının kabardığı anlarda işçilerin, emekçilerin somut yönetim biçimlerini olarak oluşacak özgün kurumlar ise, önceden fal bakarak görülemez.

GRAMSCİ'Yİ ÇARPITMAK "ACEMİ ÖĞRENCİLERİN" İŞİDIR

Birikim'in bu konularda kafa yorması anlaşılın çok sözünü ettikleri Gramsci'yi anlamamalarından ileri geliyor. İtalya'da sosyalist hareketin kurucusu ve ilk kuramcısının görüşlerinin ardına sığınmaya çalışınlar, her halde İtalya'da bilimsel sosyalistlerin yerel yönetimlerdeki, kökü Gramsci'nin görüşlerine dayanan başanlı uygulamalarını da "reel sosyalizm" olarak görüyorlar.

Yaşamını bilimsel sosyalist mücadeleye adanmış "örgütçü" ve "parti yöneticisi" kimliğiyle tanınan Gramsci'nin görüşlerini de, en iyi "örgütlü mücadele"ye gönül verenler anlar. Yoksa, "sosyalist mücadeleye teorik müdahalede bulunulamaz" değil.

Bir kez daha tekrarlamakta yarar var: "Bilimsel sosyalizm, hiç bir ideolojik ya da taktik sorunun, işçi sınıfının politik örgütünü varlığını ve onun geliştiirmesinin önüne konamayacağına en açık biçimde güdülmektedir. İçinde bulunduğumuz mücadele hocalarında öncelikle belirlenmesi gereken sorunlardan biri budur."

"İdeolojik mücadelenin teneli, politik örgüt ve onun mücadele hedefleridir" Yavuz Unal, YÜRÜYÜŞ, sayı 154.

iki bakanın seyahatnamesi

Hükümetin, ekonomik işlerden sorumlu iki bakanı, Devlet Bakanı Hikmet Çetin'le İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu 2 Nisan'da Federal Almanya'ya gittiler. Bir hafta süren gezilerinde iki bakan bir hayli yoruldu. Federal Almanya'da görüşmedik bakan, banka yöneticisi bırakmadılar. Ama yoruldukları da değil doğrusu! İlk ağızda 50 milyon, daha sonrası için de 130 milyon marklık kredi kopardılar. 50 milyon marka Federal Alman Merkez Bankası, "Acil Yardım Fonu"ndan verecekti.

Alınması için, bakanların dışında Çalışma Bakanlığı, Merkez Bankası, Devlet Planlama Teşkilatı ve ilgili öteki kuruluşlardan yetkililerin "teknik düzeyde görüşüşü" 50 milyon mark, Türkiye'nin Federal Almanya'dan alacağı bazı "mallar" için kullanılacaktır. Malların bağlanmaları yapılmıştı, ama döviz transferi gerçekleştirilemediği için ithal edilemiyor. 50 milyon marka, yaklaşık 500 milyon liraya, bu mallar satın alınacaktır. Bir başka deyişle, Federal Almanya Türkiye'ye yüksek faizli "takstitli satışlarda" bulunuyordu.

KREDİYİ VEREN PROJİYİ SEÇER

Hikmet Çetin'le Kenan Bulutoğlu aslı büyük yorgunluğu, hükümetin daha çok önem verdiği 130 milyon marklık kredi için çektiler. OECD, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü, Yardım Konsorsiyumu'ndan sağlanacak 130 mil-

yon mark, "proje kredisi"ydi. Yani parayı verecek kuruluş, bu paranın nerelede ve nasıl kullanılacağını belirleyecek, gerekli gördüğü zamanlarda da denetleyecekti. Parayı veren düdüğü çalacaktır kısacası. Bu kredinin harcanacağı yerler de beş aşağı beş yukarı pazarlıklarla saptandı. Samsun Gübre Fabrikası, Divriği Demir-Çelik tesisleri eki, Tümosan (Türk Motor Sanayii) vd. Ancak, Türk parasıyla yaklaşık bir milyar 300 milyon lira eden bu kredinin "akmasa da damlar" türünden olduğu, yetkillilerce "politik bir usupla" açıklandı.

BAKANLAR SINAVDA

Bakanlar, kredileri aldıktan sonra bir de sınav vermek zorunda kaldılar. Oyle ya kredi verilecekti ama bakalım Türkiye bunu işe yaratabilecek miydi?

Federal Almanya Sanayiciler Birliği'nde düzenlenen "sınav"ın başanlı geçip geçmediği açıklanmadı. Ama, sorular ve bakanların yanıtları bu konuda gerekli ipuçlarını verecek kadar açık. En önemli soru, Türkiye'nin giderek çözümsüzlüğe düştüğü enerji açığına ilişkindi. Sanayi enerjisi sıkıntısı giderilecek miydi? Buna verilen yanıt, "sanayi faaliyetlerinin aksınmaması için her türlü fedakarlık yapılacaktır" oldu. Bu fedakarlığın, kamu hizmetleri, tüm vitrin ve benzeri aydınlatmalar, konut aydınlatmaları vb. gereksinimleri için işçi ve emekçi sınıflara ayrılan yüzde 25 dolayındaki enerjiden yapılabilecek ayrıca belirtmeye bile gerek

göstermeyecek kadar açıktı. Bir diğer önemli ve yabancısı soru da, yabancı sermayenin gelişine ilişkindi. Yabancı Sermayeyi Teşvik Yasası'ndaki engeller için yeni hükümet ne düşünüyordu? Yanıt, hem "yabancı sermayeyi" hem de "Türkiye'deki muhalefeti" gözününe alarak usturuplu verildi. Ashında, Yabancı Sermayeyi Teşvik Yasası'na dokunmaya gerek yoktu. Bu konuda kabahat, bürokrasinin ve bürokratik engeller kaldırılınca sorun kalmayacaktı.

BRAZ DA İŞÇİLERDEN KREDİ.

İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu bu arada kredi sağlamak için çıktıkları Almanya gezisinde, Federal Alman burjuvazisinin sömürüsüne terk edilen Türk işçilerinin de kapılarına çaldı. Stuttgart'ta, Köln'de, Berlin'de düzenlenen toplantılarda, biraz da işçilerden kredi alabilemek için dil dökdüldü. Bulutoğlu, resmi olarak, işçilerin Türkiye'ye dönüşlerinde para kazanabilecekleri bir iş sahibi olmaları için, sanayi kuruluşları hisselelerinin "devlet güvencesi altında" satışı çaklanabileceğini açıkladı. Bu arada, Türkiye'deki bazı gazetelerde de gayn resmi olarak, kamu kuruluşlarıyla holdinglerin hisselelerini işçilere kazandıldığı duyuruluyordu. İşçilerin satılacaklarının bu yolla Türkiye'ye "kredi olarak" aktarılmasını sağlayabilmek için verilen "devlet güvencesi" de, "Halka Açık Şirket"lerin içyüzünün açığı çinmasıyla doğan kışkıruyu gidermek için-di. Ancak, iki bakan, örneğin holdinglerin hisselelerinin bir kısmını sattıktan sonra sermaye artırımına gitmeleri halinde işçilerin tasarruflarının ne olacağını anlamadılar.

Kısacası, hükümetin iki bakanı CHP'li Çetin ve Bulutoğlu, Federal Almanya gezilerinde bir hafta boyunca neredeyse günde 15 saat temaslarda bulundular, görüştüler ve 50 milyon mark anlaşmasıyla geri döndüler. 130 milyon markın anlaşması daha sonra imzalanacaktı.

HALKIN DÜŞMANLARI NÖTRONUN DOSTLARI

Önceki hafta sonunda ABD Başkanı Carter "nötron bombası"nın üretiminin geçici olarak durdurulduğunu, diğer bir deyişle ertelendiğini açıkladı. Carter'in bu açıklaması, dünya kamuoyunda geniş yankılara yol açtı. Nötron bombasının ertelenmesi kararını ABD'nin yeni manevralara hazırlığıyla ilgili olabileceğini dikkate alan barışçı güçler, Carter'in açıklamasını ihtiyatla karşıladılar. Buna karşılık NATO'nun gerici güçleri, nötron bombasının üretiminin bir süre için bile olsa ertelendiğini açıklamasını, savaş hazırlıklarının sekteye uğrayacağı telaşıyla tepkiyle karşıladılar. Bu arada Mao'cu Çin yönetimi, NATO generallerini bile geride bırakarak nötron bombasının en ateşli savunucuları arasında yer aldı.

İLK TEPKİLER

Carter yönetiminin nötron bombasının üretiminin ertelenmesine ilişkin açıklaması, NATO üyesi ülkelerde önce şaşkınlığı andıran yorumlarla karşılaştı. Carter yönetiminin, söz konusu kararını, diğer NATO mütefiklerine danışmadan alması üzerine derinleşti. Nötron bombasının üretimine başlanması, bugüne kadar, pekçok NATO üyesi ülke tarafından onaylanıyordu. Nötron silahının Federal Almanya topraklarına yerleştirilmesi üzerinde bir ilke açıklamasına da varılmıştı. Bu durumda, ABD yönetimi-

nin nötron bombası üretimini durdurması, tek taraflı bir girişim olarak nitelendi.

Bu arada F. Almanya'da Hristiyan Demokrat Parti'yi gerici çevreler, ABD'nin kararını, "Batı Avrupa ülkelerinin Sovyet tehdidi karşısında yalnız bırakılması" olarak göstermeye çalıştılar. Hristiyan Demokrat blokun sağ kanadının lideri Hitler kalıntısı Strauss, Batı Avrupa ülkelerinin, nötron bombasını yeterince güçlü bir biçimde savunmasını "utanç verici" olarak nitelendi. "Nötron bombasıyla ilgili kararın ABD'ye terk edilmiş olmasından" derd yandı. ABD senatosu'nda da bazı çevreler, Carter yönetiminin açıklamasını tepkiyle karşıladılar.

YENİ BİR ŞANTAJ BİÇİMİ

Ancak ABD Savunma Bakanı Brown'ın Pazartesi günü televizyon konuşması Carter yönetiminin nötronla ilgili açıklamasının gerçek amacını ortaya koydu. Brown, ABD'nin nötron bombasının üretiminin tamamen vazgeçmesi için, Sovyetler Birliği'nin bazı ödünler vermesini, bu arada SS-20 füzelelerinden vazgeçmesini beklediklerini açıkladı. NATO Genel Sekreteri J. Luns da, ABD yönetiminin kararını "anlayışla" karşıladıklarını bildirdi. NATO üyesi ülkelere büyük basın organları, ABD'nin nötron-bombasının SSCB ile pazarlıkta bir kez olmak kullanmak istediğini anlaşıldığını ilan ederek, gerici güçlerin yüreğine su

NÖTRON BOMBASI, GÜNÜMÜZDE DEMOKRASİ GÜÇLERİYLE GERİCİLİK GÜÇLERİ ARASINDAKİ SINIR ÇİZGİSİNİ ORTAYA ÇIKARAN GERÇEK BİR TURNUSOL KAĞIDI OLMUŞTUR. ULUSLARARASI GERGİNLİĞİN YUMUŞAMASINA, DÜNYANIN SOĞUK SAVAŞ KALINTILARINDAN TEMİZLENMESİNE, YERYÜZÜNDE DAHA SAĞLAM BİR BARİŞ VE GÜVENLİK ORTAMININ YERLEŞMESİNE KARŞI OLAN BÖTÜN GÜÇLER, NÖTRON BOMBASININ SAFINDA YER ALMIŞLARDIR.

serpme çabasına girdiler. Bu arada, ABD'nin, Batı Avrupa ülkelerine, nötron bombası dışında güçlü silahlar verebileceği yönünde haberler ortaya atıldı.

ABD'nin, nötron silahına, Sovyetler Birliği'ni haksız ödünlerle zorlamak için bir şantaj aracı olarak kullanma niyeti böylece apaçık itiraf edildi. ABD Sovyetler Birliği'nden, özellikle iki alanda, Orta Avrupa'da silahların ve silahlı kuvvetlerin karşılıklı olarak indirilmesi görüşlerinde ve SALT-2 anlaşmasıyla ilgili tartışmalarda ödün koparmaya çalışıyordu. ABD, nötron bombasının üretiminin durdurulması karşısında, Sovyetler Birliği'ni ve Doğu Avrupa'nın sosyalist ülkelerini eşitsiz silah indirimlerine zorlamaya umuyordu. Bu arada, SSCB'nin, sözde nötron bombasının dengi gibi gösterilen SS-20 füzelelerinden vazgeçmesini istiyordu. Böylece ABD'nin ve NATO'nun full bir üstünlük elde edilebileceği planlanıyordu.

KANATLI FÜZELERDEN SONRA NÖTRON SİLAHI

Sovyet TASS ajansının Carter'in açıklamasının hemen ertesi günü yaptığı yorum, SSCB'nin, nötron bombasının yasaklanmasına karşılık, başka bir alanda eşitsiz ve dengeyi bir ödün vermeye asla razı olmayacağı belli etti. TASS, ABD yönetiminin, şantajlara sonuç alamayacağına hatırlattı.

ABD yönetimi, geçtiğimiz yıl başında da, bu kez "kanatlı füzele" Sovyetler Birliği'nden tek taraflı ödün koparmak için kullanma girişiminde bulunmuştu. Geçtiğimiz yılın Mart ayında Moskova'ya giden ABD Dışişleri Bakanı Vance, ya da kanatlı füzelelerin (cruise missiles) SALT-2 kapsamında çıkarılmasını, ya da bu füzelelerin karşılığı olarak gösterilen Sovyet "Backfire" uçakları üzerine yeni sınırlamalar getirilmesini önerdi. Vance'in bu önerileri, 1977 Eylülüne kadar SALT görüşmelerinin bütünüyle durmasına neden oldu. Şimdi ABD yönetimi, nötron bombasıyla yeni bir şantaj aracı elde ettiğini sanıyordu.

NÖTRON'UN PEKİN'Lİ DOSTLARI

Mao'cu Pekin yönetiminin, nötron bombası üretiminin ertelenmesine karşı gösterdiği tepki, NATO'nun en gerici güçlerini de geride bıraktı. Çin Haber Ajansı, Carter yönetiminin, böylece "Sovyetler Birliği'nin tehdit ve şantajlarına boyun eğdiği" iddiasını ortaya attı. Ajans, kendisini kanıtlamak için F. Alman Hristiyan Demokratlarının, ABD'deki en gerici senatörlerin açıklamalarına uzun uzun yer verdi. Nötron bombasının üretiminin şimdilik durdurulmasını

"büyük bir hata" olarak ilan etti. Böylece Mao'cular, Carter yönetiminin kararının şantaj niteliğini tersine çevirip gizlemekte kimsenin kendi eline su dökemeyeceğini gösterdi.

MAOUCU YALAN MAKİNESİ ÇALIŞIYOR

Yerli Mao'cular, Hsinbua'dan aldıkları işarete ayak uydurup hemen "Şahibinin Sesi" plağını çalmaya başladılar. Yerli Mao'cu gazete, nötron silahına sarılan ateşli NATO'cuların mazeret olarak ortaya attığı "Sovyet stratejik" üstünlüğünü kanıtlamak için, yeniden yalan makinesini çalıştırmaya başladılar. Örneğin SS-20 füzelelerinin "nötron bombasının 30 katı tahrip gücüne sahip olduğu" (!) buluşunu piyasaya sürdüler. ABD yönetiminin, nötron bombasının üretimini, bombanın getireceği ağır mallı yükü göze alamadığı için ertelemek zorunda kaldığı buluşunu ortaya attılar. Böylece bir yandan Pentagon'u kuzu postu içinde göstermeye, diğer yandan da "Amerika geriliyor" yaygaralarıyla NATO'cu şahinleri kızdırmaya çalıştılar.

Mao'cular, utançandan, nötron bombasına karşı çıkan dünya sosyalist sisteminin tüm nükleer silahların imha edilmesine yanaşmadığı yalanını da ortaya atıyorlar. Her türlü nükleer silah üretiminin durdurulmasına ve mevcut nükleer silah stoklarının dondurulup giderek bütünüyle yok edilmesi önerisini ilk kez ortaya atan, Sovyetler Birliği dışında bir ülkenin adını biliyorlar mı? SBKP Genel Sekreteri ve Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Brejnev'in, 1977 3 Kasım'ında, bu yönde yaptığı önerinin bütün dünyada geniş yankılara neden olduğunu bilmeyen var mı? "ABD'nin nötron silahının ertelenmesinden sonra adım atma sırası şimdi Sovyetler'de" diye ortaya çıkan NATO'culardan daha pervasız kesilen Mao'cular, nükleer silahların azaltılmasına yönündeki bütün önerilere ayak direyen Pekin'li şahinlerin tehditlerine ne buyuyorlar?

HALKIN DÜŞMANLARI NÖTRON'UN SAFINDA

Nötron bombası, günümüzde demokrasi güçleriyle gerici güçleri arasındaki sınır çizgisini ortaya çıkaran gerçek bir turnusol kağıdı olmuştur. Uluslararası gerginliğin yumuşamasına, dünyanın soğuk savaş kalıntılardan temizlenmesine, yeryüzünde daha sağlam bir barış ve güvenlik ortamının yerleşmesine karşı olan bütün güçler, nötron bombasının safında yer almışlardır. Halkın düşmanları, şimdi nötron bombasının dostlarıdır.

İSVEÇ SOSYALİZMİ VEYA SOSYAL DEMOKRATLARIN ÇIKMAZI (3)

AHMET ARAS

İsveç'in sosyal demokrat hükümetleri, kurtuluş hareketleriyle herkesten önce ilişkiler kurar, destek (!) olurlar. Siyasi bağımsızlığın alınmasından sonra da eski efendilerden boşalan yerin başköşesine, kara günlerde yardımcı olmuş yeni bir doruk çehresiyle kurulur. Yeni yatırımların ve yardım (!) programlarıyla sıcağı diplomatik ilişkiler geliştirir. Bu ilişkileri hem uluslararası politikasını etkinleştirir hem de yerel gelişimi destekler. Bu ilişkilerde bir baskı ve şantaj unsuru olarak kullanılır. SIDA (az gelişmiş ülkelere yardım programı) tipik bir örnektir bu konuda. SIDA kanallarıyla Vietnam ve Küba'nın da bulunduğu 18 az gelişmiş ülkeye İsveç yardım (!) yapmaktadır. Çeşitli projelerin gerçekleştirilmesi için yapılan 1 milyar 200 milyar kronluk yardımın hemen hemen tümünü malzeme sekinde verir. Bu malzemeleri hükümet, İsveç firmalarından satın alarak firmalara pazar yaratıyor. Bu aynı zamanda firmalara devlet tarafından fon aktarmanın da bir yolu. Malzemenin kullanılmasında yedek parça ihtiyacı doğuyor. Bu sefer yardımı alan ülke bizzat kendisi İsveç firmalarından yedek parça satın alarak sürekliliği müşterinin durumuna geçiriyor. Bu şekilde yardım alan ülke için yitimi kadar pahalı bir astar oluyor İsveç yardımı. Tabii iş bu kadarla kalmıyor. Söz konusu proje uygulamalarına bağlı ve ona paralel bir şekilde, bir süre ya sanayi malzemeleri için İsveç firmalarına satışlarına girişilir o ülkede. Nihayet İsveç firmaları lehine birtakım ticari anlaşmalara prosedür tamamlanır. İsveç yetkilileri mercilerinde de teyid edilen gerçek, bu projeye İsveç'in aslında kendi kendine ve kapitalistlerine yardım yapıyor. Yine yetkililer kimselerin açıklamasına göre İsveç, yaptığı bu yardım miktarını çok daha aşan miktarlarda bu ülkelere program sebebiyle gelir sağlıyor.

Emperyalistlerin genel çıkarlarına ters düşen birtakım politik tasarımların engellemek için İsveç, bu yardımları bir baskı aracı olarak kullanmaktan geri durmaz. Angola iç savaşında Küba'nın Angola'ya yardım etmesi üzerine İsveç Hükümeti, yardımı keseceğini söyleyerek Küba'yı defalarca tehdit etti. Başka ülkelerin işlerine karışmaması Küba.

Etiyopya'nın devrimden sonra emperyalist çıkarları karşı kararı bir tasvir olması da İsveç hükümeti için çok tehlikeli etti. Etiyopya'da baskı uygulanması ve özgürlüklerin çiğnenmesi" gerekçeyle aynı şekilde Etiyopya'ya yardım kesme tehditleri savurdu. Devrim öncesi Etiyopya'da baskı yapılmıyor, özgürlükler tükür tüki işliyordu sanki.

Amerika'nın Vietnam'a saldıkları İsveç'te de protesto ediliyordu. Sosyal demokrat hükümet Amerika'ya zaman zaman sert eleştiriler yöneltiyordu. 1972 Noel'inde Amerika Hayfon'u bombalayınca başbakan Palme Amerika'yı sert bir demecle kınadı. Palme'nin sert beyanatı üzerine Amerika, Stokholm büyükelçisini geri çağırıldı. İsveç-Amerika ilişkileri gergin bir görünüm aldı. Hatırlanacağı gibi Amerika o zaman Vietnam'da biyolojik silahlar da kullanıyordu. Biyolojik silahlar büyük tahribat yaptı Vietnam'da. İki hükümetin Viet-

nam üzerine bozuşmasının hemen ardından, Amerika'nın Vietnam'da kullandığı biyolojik silahın temel kimyasal maddesinin İsveç'ten ithal edildiği olduğu çıktı ortaya. Sosyal demokrat hükümetin dışişleri bakanını gazeteciler yakalayıp konuyu sorunca bakan: "Bu firmaların kendi ticaret ve satışına ilişkin bir konudur. Kanunlarımızda bu nevi ticari münasebeti engelleyen bir hüküm yoktur" dedi.

Her şeye rağmen sosyal demokratlar sık sık emperyalizme karşı (!) olduklarını belirtirler. Filistin halkının da haklarına kavuşmasından yana olduklarını söylerler. Sosyal demokrat hükümetin Amerika'ya yukarıda sözünü ettiğim protestolara ve bozuşmasından hemen sonra, 1973 yılı başlarında, İB skandalı (İB - Afürren) ortaya çıktı. Bazı gazeteciler, İB-Kültürfront adlı dergide, İsveç Gizli İstihbarat Örgütü SAPO'nun CIA ve İsrail gizli istihbarat örgütleriyle işbirliği yaparak Sovyet ve İlerici Arap ülkelerinin eçlikliklerine karşı casusluk faaliyetleri yürüttüğünü bütün belgelerle sergilediler. Sosyal demokrat hükümet, "gizli devlet sırlarını ifşa ederek milli çıkarlara zarar verdikleri" sayılı skandal ortaya çıkararak gazetecileri gözaltına alarak tutuklattı. Daha sonra, H. İsaacson, P. Bratt ve M. Guillou adlı gazeteciler mahkemeye çeşitli hapis cezalarına çarptırıldılar.

Tamı tamına bizzat sosyal demokratlar. Bir yandan müslüman bir halkı destekler görünür, öbür yandan o halkın kasabına gizlice silah malzemesi satar. Bir yandan Amerikan emperyalizmine karşı çıkar görünür, öbür yandan onun gizli istihbarat örgütüne işbirliği yaparak casusluk faaliyetleri yürütür. Bu derece ikilyüzlülük yapmayı ancak sosyal demokratlar becerebilir.

Olof Palme: İkiyüzlü politika

Güney Afrika ve Rodezya'daki ırk ayrımcılığına karşı İsveç, sözde sıradaki bir faaliyet yürüttüğü havasındadır. Sosyalist ülkelerle Afrika ülkeleri Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na bir öneri verdiler: "İrçli politikaya karşı olan tüm örgüt üyelerinin Güney Afrika ve Rodezya'ya ticari ambargo uygulaması ve buralara yardım yapmaktan vazgeçmesi"ni isteyen bir öneriydi bu. Amerika ve diğer batılı patronların tutumuna uyarak İsveç'te yan çizdi, öneriyi desteklemedi. Çünkü Güney Afrika ve Rodezya'da diğerleri gibi İsveç'in de büyük yatırımları vardı ve hatırı sayılır ticari ilişkileri vardı.

İktidardaki sağcı hükümet geçen yıl Dünya Bankası'na üye olmayı karar verince sert tartışmalar çıktı. Başta Brezilya ve Arjantin olmak üzere tüm Güney Amerika diktatörleriyle diğer sos-

Bir metroda esrar çeken gençler: Bir toplumun çürümüşlüğü

törükler en büyük desteği Dünya Bankası'ndan alıyor. Ayrıca dünyanın ortasında burasında CIA'nın giriştiği operasyonların aleti olarak kullanılıyor Banka. Sağcı hükümetin sözü geçen kararına bu savlarla sert eleştiriler yöneltilen başında sosyal demokratlar geliyordu. Tartışmaların kızıştığı bir sırada, sağcı hükümetin ekonomi bakanı, hükümeti devraldıklarında, Dünya Bankası'na üye oluması için tüm hazırlıkların tamamlanması dosyasını sefeli sosyal demokrat bakanın çekmesinde hazır bulunduğu belgelerle açıklanmış tartışmalar da bitiverdi.

İDEOLOJİK VE KÜLTÜREL YAPI VE TOPLUM YAŞAMI

İsveç'te gerek klasik eğitim, gerekse mesleksele eğitim ve kurslar firmaların gereksinimlerine göre planlanır. Keskin hatlarla birbirinden ayrılmış toplumsal sınıflara mensup bireylerin eğitim olanaklarından yararlanmaması, sınıfsal konularına sıkı sıkıya bağlıdır. Okul eğitimi kesinlikle bir elit eğitimi niteliğindedir. İşçi kesimi çocuklukla genellikle temel okuldan sonra çalışma hayatına atılır. Bir kısmı temel okulu bile bitirmeden çalışmaya başlar. Resmî istatistiklere göre, üniversite ve yüksek okullarda okuyanların sadece yüzde dokuzunu işçi kesiminden geliyor. Oysa işçi kesimi (social grup III) sayı olarak toplumun yüzde 56'sını teşkil ediyor. Bunun için üniversite ve yüksek okullar sağcı partilerin kaleleri durumundadır. Üniversite öğretim üyeleri, bilim adamları sanayi oligarşisiyle bütünleşmiş balde, sistemin kendilerine verdiği rolü robotca yerine getirmekle görevli.

Gençlerin boş zamanlarını otumlu bir şekilde değerlendirmesi, kendi kendilerini geliştirme için gerekli olanaklar sağlanamamış, statemen karakteri buna elverişli. Toplumsal ve bireysel hedef yokluğu ve ultra-bireyciliğin getirdiği izolasyon, gençleri genel bir bunalmış içinde bulundurmuyor. Gençler arasında uyuşturucu madde kullanılması yönünde İsveç, Birleşik Devletlerle birlikte dünyada başı sürüyor işgal ediyor. "Kamuyu Araştırma Kurumu"(SIFO)nun verdiği bilgilere göre, her yıl askere alınan 60-60 bin gencin yüzde 60'ı uyuşturucu madde kullanmaktadır. Aşırı derecede içki kullanıp daha çocuk yaşta alkolik olan gençlerin sayısı oldukça fazladır. İsveç'te her gün alkol komasından ölenlerin sayısı trafik kazalarında ölenlerden fazladır. Alkolizm ve uyuşturucu madde kullanımı en büyük sos-

yal sorunlardan biri haline gelmiş durumundadır.

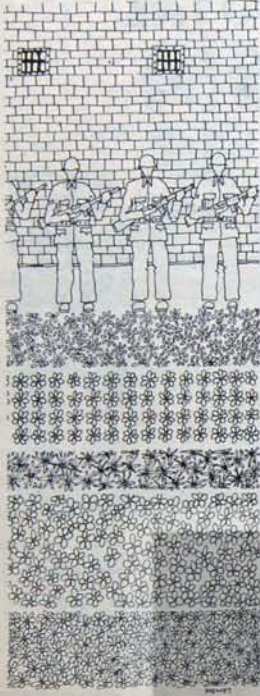
Aile sorumusu olarak "standart İsveçli" (Medelvenson) çocuğunun davranışlarına - çocuğun bağımsız gelişmesi gerekliliği sayılı - kamşamaz. Çocuğun davranışlarına herhangi bir müdahaleyi dıştan yönlendirme, koşullandırma (indoktrinering) olarak görür. Çok uygun bir fikir. Ama bu, işin görünümlü. "Medelvenson" kendisine belirtilmiş bu görüntüyü gerçek bir olgu olarak algılamış. İşin esasına bakıldığında başka bir gerçekle karşılaşılır. O da tek yönlü koşullandırmanın "İsveç Sistemi"nin temel özelliği olduğu gerçeğidir. İki kanalda yayın yapan İsveç televizyonu her gün en az üç-dört Anglo-Amerikan yapımı film gösterir. Çoğunlukla bilinen Amerikan felsefesinin ürünü olan kovboyu, Kocakı, James-

"Sosyalizm" gençliğe ne yapıyor?

Bondlu kriminal filmlerdir bunlar. Radyo programları, TV'de gösterilen çocuk filmleri keza öyle. Çocuk kitapları, çocuk dergileri aynı şekilde hem Anglo-Amerikan menşeli. Okul eğitiminde de çocuklar, gençler tek yönlü burjuva görüşlerle şartlandırılarak yetiştirilir. Gün-lük basın (aşğıda detaylı belirtceğim) bir şartlandırma ve propaganda makinesisi gibi aynı durumda tek yönlü. Bu mekanizma içinde şartlandırılıp şekillendirilen genç, yukarıda belirttiğim tip olarak karışımca çıkıyor. Hedefsiz, bireyci, izole, narkoman, alkolik ve başboş bir tip. Tek yönlü koşullandırılmış başboş genç de bir süre sonra bilinen kapitalist üretimi süreci içinde pasif bir robot olarak yoluna devam eder. Kapitalistlerin işine yarayan da bu tiptir.

(DEVAM EDECEK)

KEMAL ÖZER

12 Mart'a karşı, sanat da kendi boyutları içinde savaşını verdi. Ona tanklık etti, onu yansıttı, yorumladı, çeşitli belirtilerle ve dayanaklarıyla gözler önüne serdi. Bu savaşın içinde kuşkuşu çizgi sanatının özel bir yeri vardı. Çizimler, mızıl dergilerinde ve günlük basında günü gününe istisine güttüler bu olayın. Sanatların göze seslenişinden, yani dolaysız ulaşılma özelliğinden abideliğine yararlandılar. Yalnız çizgilerde kimi zamar, en büyük protestolardan

ÇİÇEĞİN YANINDAKİ İMZA: MEHMET SÖNMEZ

en amansız eleştirilerin şimşekleri çaktı.

Savaşın içinde yer alan şiirler, öyküler, romanlar, hatta gazete yazıları sonradan kitaplaştığı o günlerdeki yayın organlarının sayfalarında kalmaktan çoğunlukla kurtulduğu halde, çizgi sanatının pek az örneği bugün rafımızda, elimizin altında bulunabiliyor. Sanatıyla kavraya katılan çizgi sanatçılarından Mehmet Sönmez, işte bu pek az örneği elimizin altına getirenlerden biri. 1975 başlarında, 12 Mart'ı yorumlayan on dört yapıtını ayrı kartlardan oluşan bir bütün içinde yayımlandı. Bugünlerde çıkan ilk albümü "Nefti" de ise bu yapıtlarıyla birlikte yine 12 Mart oduğundan kaynaklanan 62 yapıtını bir araya toplamış bulunuyor.

ÖZGÜN BİR ÇİZGİ SANATI

"Nefti"de yer alan yapıtları ele almadan önce Sönmez'in sanatını genelinde "özgün bir çizgi sanatı" olarak nitelendiğini belirtmek isterim. Daha önce yazdığım bir yazıda da (Militan dergisi, Sayı: 3, Mart 1975) değindiğim gibi "Yer yer kendine özgü bir esprî anlayışı olduğu halde Mehmet Sönmez'in yapıtlarına karikatür diyemiyoruz. Belirli bir düzenleme, istif, yoğunluk çar-

bası görülmeye karşılık resim olarak da niteleyemiyoruz bu yapıtları. Belki ilk bakışta bir sislemelik eğiliminden yola çıktığı sanılabilir, ama aslında doğrudan doğruya yaşamdan fıskırms, canlı, özgün, bağımsız bir sanat."

Yine sözünü ettiğim yazımda bu sanatın kendince önemli gördüğüm iki özge üzerinde durmuştum. Biri çizgi, öteki de anlatım. Temel öge saydığım çizgi için şöyle demiştim: "... belli ki uzun bir emek sonucu incelmiş, kıvraklık kazanmış, bir içeriği rahatça iletir kıvama ulaşmış. Bir aldığı düzlemi, saygı ve şaşkınlık uyandıran bir sabırla koca özer gibi kaplıyor. Az çizimle çok şey anlatma ya da bir içeriği mümkün olan en az çizgiyle verme biçiminde özetleyebileceğimiz karikatürdeki yalnızlık anlayışına karşı, Sönmez'in çizgisi ayrıntıların titizlikle işlenmesinde anıyı yalınlığı. Bunda da gösterişsiz bir bulunluğu var."

"Anlatımı olmayan, anlatma yaramayan, anlatım dışı, örneğin şu da şurdun bulunsun ve kendi başına birşeyleri vurgulasın diye konulmuş bir tek çizgi" bulunmadığını vurguladıktan sonra, "çizginin anlatım, anlatımın da çizgi olduğu" bir sanatsal yapıyla karşı karşıya olduğumuzun altını çizmiştim.

"NEFTİ"DE YORUMLANAN DUNYA

Ana özelliklerinin belirdiği sanatıyla Mehmet Sönmez'in yaptığı, en genelde, yaşadığımız günlerin, yaşadığımız dünyanın yorumudur. Kendi yaşamından yola çıkmaktadır. Ama hepimizin yaşadığını da kapsamaktadır. Yapıldığı yorum, bu yüzden kendine özgü olduğu kişisel sınırları aşmakta, herkesin içinde yer aldığı genel boyutlara ulaşmaktadır.

Yorumun özündeki en genel tavır, sanatçının doğrudan doğruya yaşamın yanında yer almasıyla belirleniyor. En yakın anlatımla bir tek çiçekte somutuyor yaşamı. Tankların ezmek istediği, namularını üzerine yönelttiği bir tek çiçeğin yanına koyuyor imzasını. Çünkü o "yaşam"dan yanadır herşeyden önce 12 Mart'ın kıyıcılığı da herşeyden önce, kapitalist dünyanın özüdeki kıyıcılığı olanca azgınlığıyla işleme koyan tüm feşet uygulamalarda olduğu gibi, yaşam'a yöneliktir. Kavranın odağını yaşamı savunmak oluşturur.

12 MART ODAĞINDA DÖRT KEŞİT

"Nefti"deki ürünler dört öbekte toplanmıştır. İlk öbekte yer alan yedi yapıt, 12 Mart'ın öne çıkan yüzüne daha önce-

YÜRÜYÜŞ okurlarından

SÖZ VE EYLEM

Türkiye İşçi Partisi'nin başlattığı "NATO'ya Hayır" kampanyası için ev ev dolaşarak dergi ve gazete satan bazı partilileri işğuar bir polis amiri "İstüü vazife anlayışın ve mahareti ile" yakalattı...

Benim sözüm, dergi ve gazete satanları yakalanan polis amirine değil. Sözüm TV'de ve basında demokrasi şampiyonluğünü himnelere bırakmıyor, söz ve eylemlerinin tutarsızlığı gündem güne daha da belirginleşen basbakan ve içişleri bakanına. Hem "biz ne okuduklarına değil ne yaptıklarına bakıyoruz" diyecelisin, hem de her yerde serbestçe satılan gazete ve dergileri satanları "yaptığınız yasağ değil" diyerek gözaltına alacaksınız. Ve insan öldüren hatiller de aramızda serbestçe dolaşacaklar. Bunlar ise bir türlü yakalanamayacaklar.

Anlayın artık.

Demokrasi, dergi ve gazete satanları yakalamakla yaşatılmaz. Anarşi de önlenemez.

Deniz DALKILIÇ
ANKARA

BİR PROVOKASYON NASIL BOŞA ÇIKARILDI?

Sekiz yıl önce, 12 Mart 1971'de İnegöl'de önemli olaylar cereyan etmişti. Gerici güçler, bir gün önce belediye hoparlörleri ile şehre yayın yaparak 12 Mart günü "komünistlerin camileri bombalayacaklarını" ilan etmişlerdi. Bilinçsiz kişiler o gün kolaylıkla bu oyuna gelmiş ve 14-15 yaşlarındaki çocukların çoğunluğu teşkil ettiği bir grup, ilçede ilericiler bilinen kişilerin iş-

yeri ve enterini tahrip etmişti. O dönemde, perde arkasında ipleri elinde tutan kişiler yakalanmamış, güvenlik kuvvetlerinin olaylara seyirci kalması, hadisenin boyutlarını daha da büyütülmüştü.

Aynı olay geçtiğimiz ay da yine, İnegöl'de tezgahlanmak istendi. Olay yaratılmak isteyen bazı çevreler, İnegöllü bazı zenginlerin evlerine mektuplar geldiğini, bu mektuplarda 30 Mart'a İnegöllüde varlıklı kişilerin işyerlerinin tahrip edileceği, evlerine huzul bayrakların çekileceği belirtiliyordu sözde. Kızıldere olaylarının "intikamı" böylece alınmış olacaktı.

Ayrıca 30 Mart günü ilçenin pazarı olduğundan, civar köylülere, ilçeye hazırlıklı gelmeleri de duyuruluyordu. Sorumlu sosyalistler, bütün bunların birer provokasyon olduğunu ve ilericiler kesimin oyuna gelmesini gerektirmediğini sirekiler olarak işlediler.

Bu sorumlu tutumların sonucunda, İnegöl'de yaratılmak istenen bütün havaya rağmen herhangi bir olay çıkmadı. Bunun yanısıra, 1971'in tersine, halkın kuşkuyla yaklaşmaması, halkın yaratılmak istenen havaya ilgisiz kalması da, yıllar sonra değişen çok şeyin olduğunu gösteriyordu.

İnegöl'de, sosyalistlerin, gerçek demokratların kararlı tutumu ve halkın deneyimi sonucunda, bir provokasyon böyle boşla çıkarıldı.

Remzi BAYBAKTI
İNEGÖL

PARTİLİLER YILMIYOR, BİLENİYOR!

İskenderun'da "NATO'ya Hayır" afişlerini asan üç partili arkadaşımız polis tara-

findan gözaltına alındı. İlçe yöneticileri olarak polise yaptıkları işin yasal olmadığını anlatmaya çalıştık. Gözaltına alınarak serbest bırakılmadı. Bunun üzerine ilçe başkanı olarak kaymakama başvurudum. Kaymakamın yanıtı şu oldu: "Ben 27 yıllık idareciyim, bana yasa mı öğreteceksiniz?"

Bunun üzerine ilgili yasalara delil olarak, yeni bir dilekçe ile yeniden kaymakama başvurudum. Kaymakam daha da sinirlendi. Başkırmaya başladı: "Parti oldunuz diye gelin tepemize binin öyle mi..." Ancak kaymakam sonunda dilekçeyi işleme koymak zorunda kaldı.

Savcının tutumu da ügünçti. Savcıya göre "bakanlar kurulu afiş yaptırılmasını yasaklayan bir karar almıştı" Bu "kararname" uyarınca savcı, yakalanan arkadaşlarımızın tutuklanmasını istiyordu.

Kaymakam ve savcıdan sonra, duruşma yargısının da onlardan geri kalı yarı yoktu. Mahkemede arkadaşlarımızla söyle bir tartışta bulundu: "Ben de köylü çocuğuyum, mum ışığında okuyup hakim oldum. Sizleri bu yola itelenler başkanı ve bölüğüdür. Vatan hainidir. Sizleri kullanıyorlar..."

Yargıcın "tarafsızlığı" da işte bu kadardı. Mahkeme arkadaşlarımızın tutuklanmasına karar verdi. Biner lira kefaletle üç arkadaşımızı dışarı çıkarabildik.

Bu işleri yapanlar, hiç kuşkusuz partililerin yitilmesini, mücadeleyi terkedeceğini ummaktadırlar. Ancak bu umutları boşla çıkaracak. Başkı ve yasa dışı uygulamalar, partililerin mücadele azmini ve bilincini deha da pekiştirmektedir.

Halis AÇACAK
İSKENDERUN

ki yıllardan bir bakışı getiriyor. Askerlik anısı fotoğraf çektirir gibi duruşlarla erlerin görüldüğü bu dümlerde genellen eğitirisi naly bir yaklaşımla yapıldı. Örneğin 9. sayfadaki çizimde, yüzü boş bırakılmış şanlı bir Osmanlı Paşasının önünde birbirinin ellerini çaprazlama tutmuş iki er durmaktadır. Paşanın boş bırakılmış yüzünde bizler istediğimiz yüzleri canlandırabiliriz rahatça. İki sayfa ötede, sergilenen madalya ve nişanlar karşısında, onların göğüsüne takılmakla sergi tahtasında sıralanması arasında "gösteri" bakımından ne ayrımlı bulunduğunu düşünebiliriz. Bu bölümde öze değin en önemli eleştirisi, 10. sayfadaki çizimde dile geliyor. "Ne Mutlu Türküm Diyene", "Türk Gibi Kuvvetli", "Bir Türk Dünyaya Bedeldir", "Türk Öğün, Güven, Çalıp" gibi belli bir döneme damgasını vuran sloganların istif edildiği düzlem, tezkere bekleyenlerin gerçeğini yansıtan duvar karalamalarıyla karşılıklı içinde sunuluyor.

İkinci öbekte toplanan ürünler, 15-16 Haziran işçi direnişinin anlatımına ayrılmış. 12 Mart'a gelişte, bu direnişin belirlediği aşamanın payı düşünülürse, aynı odaktan kaynaklanan bir başka

kesit diyebiliriz bu bölüme. Sıralanan 10 yapıt, direnişin üç şehidi Mustafa Baylan, Mehmet Gıdak ve Yağar Yıldırım'a adakla başlıyor. Bir tohumun canlanması gibi direniş olayının yavaş yavaş belirmesi, gelişmesi, kenti doldurması, barikatların aşması, çetilerini omuzlara almasıyla doruğa ulaşıyor. Son yapıtta (24. sayfa) direnişçilerin düzgün dilimlerle oluşturulmasının bu direniş olayından işçi sınıfının indirdiği nitel kazanımı vurguladığı söylenebilir.

YARGILAMA VE ÇÖZÜMLEME

19 yapıtın oluşan üçüncü bölümde, 12 Mart'ın yargılandığını ve çözümlendiğini görüyoruz. Kitaplar, çiçekler ve başta işçi sınıfı tüm emekçi kitleler namlunun ucunda, hedefin ortasındadır. Telörgüler, zincirler, kilittli kapılar onlar içindir. Bir yanda da gözlerini paranın örtüğü, beyinlerini ucunda para bulunan anahtarın kurduğu koşullanmış insanlar vardır. Onların da aynı namıyla bu hedefi olduğu ileri sürülebilir. Yalnız onlara ateş edilmekte, buna karşılık gözlerini gerçeği görmesi engellenmektedir.

12 Mart ortasında açılıp kazanan bu durumun öte yanda kale biçiminde çizilen kent çıkar karşımıza. Ayrıntılara dikkat edince, banka yazılarının, bayrak direğine çekilen kağıt paraların, Spor Toto ve gozino duyurularının bu kenti belirlediğini görürüz. İşte o üç hedefe namlu yönelen tanklar, bu kaleyi korumaktadır.

Tankları çözümlen çizimlerde onları çeşitli iğrene siringenler biçiminde gösterir sanatçı. Gövdeleri paralardan, özellikle dolardan oluşmuştur bu siringenler. Paralardan oluşmuş bir siringen ortasında tanklardan oluşmuş bir örümcek av beklemekteki örneğin. Ya da ortasında dolardan yer aldığı, kollarında tankların sıralandığı bir gamalı haç, çözümlenmeyi faşistlerin vurgulanmasıyla noktalar.

Bölünün son üç çizimi, 12 Mart'ın bir başka olgusunu, tutukluluk, sorgulama ve işkenceyi gündeme getirir. Elleri arkadan bağlı, gözleri kapatılmış sıra sıra tutukular, falakaya geçirilmiş sıra sıra tabanlar, "Adalet mülkîni temeldir" yazmış ve "Vurulan vurun / Ben kolay ölmem / Ocakta küllünlüm / köziim, / Karnımda sızım var / Halden bilene" (Ahmet Arif) dizelerinin kıvılcımdadır artık.

KİLİT ALTINDAKİLERİN YAŞANTISI

Dördüncü ve son bölüm, kilitt altına alınmış yaşantıdan 26 kesiti içertir.

BİR DEVRİMCİ ÖLDÜ: OSMAN UZLAŞ; "BASKICI OSMAN" 1911 - 1978

İzmir... Eğrefpaşa... Baskıcı Osman

Bir Nisan şakası değil. Baskıcı Osman'ın gömüldü. Kendisinden yaşlı kavga arkadaşlarını geriye bırakarak gömüldü. Osman köyde doğdu, şehirde büyüdü. Bugünkü Türkiye'nin dışında doğmuş bir devrimci ile buluştu. 1928'den beri işçi sınıfının davasının sarsılmaz bir nefesi olarak kavgasını sürdürdü. Yılmadı, yıpranmadı.

Enternasyonalizme bağlı bir işçisınıfı devrimcisi idi. Her zaman da böyle kaldı. Çeşre ile bütünleşti. Kendisine zaman zaman cephe alanlar yıllar sonra yantıldıklarını anladılar. Bilinçlendiler ve ondan özürlü dilediler. Karanlık günler geçirdi. "Sınıf" sözcüğünün yasak olduğu dönemleri yaşad. Ad peşinde koşmadı. Baskıcılık yapıp aile kurdu. Ailesini geçindirdi. Fişli bir insanın bir fabrikaya girmesine imkan vermiyordu yaşadığı dönem. Osman'ın esinlendiği devrimcilerden bir çoğu tükenmişti, o tükenmedi.

Yitirdiğimiz bu devrimciyi daha yakından tanıyabilmek için İzmir'in 1928-1952 Eğrefpaşa ve Kadifekale'sini anımsamak gerekir. 1932-33, 1944-47, 1952 yıllarında uzun süreler nezarete, hapishanede ve merkez humandanlığında çile çekti. Hiç çözülmüdü. Ayakta dipdiri kaldı.

1928'de sendika yoktu. 1977 yılında DISK Türkiye'yi etkiledi. 60 senelik birikim, bu. Bana kalırsa, Osman'ın da bu birikime nefesi ile hatırası oldu.

İşçi sınıfı sağolsun. Sağ kalacak ve kesin zaferi ulaşıcaaktır. Bu böyle biline.

Esri Bir Arkadaşı

yor. İncecen inceye işlenmiş ayrıntılar, içerdekilerin günlük yaşantısını canlandıran iki şeyi de gözönüne sermektedir. Bunlardan biri, namıyla hedef olan çiçeklerin de içerde olması. Çiçekler de kilitt altında, çiçeklerde prangaya vurulmuş, çiçekler de telörgünün ardında. İkincisi ise, içeri/dışarı karşıtlığının verilmesi sırasında, tankların kurduğu kale görünümünü kente karşılık güneşli ve dirim dolu bir kentin içeriyi ışıması. Nitekim bu birikteliği, birbirini bütünleyen iki dünyayı, küçük pencereyle yüksek duvarlarla ayırmak, el balonlu küçük bir kız çocuğunu ya da çiçek öbeklerini dışarda bırakıp araya eli silahlı nöbetçiler dikmek zorunda kalırlar.

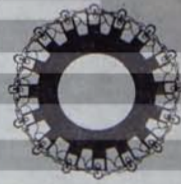
İçerdeki yaşantı gündeme gelirken 11 Eylül 1973'ün yeri de önemlidir. Şili üstüne inen karanlık, Allende'yi direnirken gösteren son fotoğrafa yeni bir sayfa açar içerdekilerin ölüme. Sermayeyle işbirliği halindeki silahların keimirdiği Şili arması, canevine iğrenç bir sürünge çöktüğü çiçekten ölümlü Şili hariti, telörgüler ardına düşmüş insan yüzlerinden oluşan "Chile" yazısı, bu

sayfayı dolduran üç görüntüdür. Ve içerdekilerin duyarlığını can alıcı bir kavrayışla dile getirmektedir.

VARILAN SONUÇ

"Nefti"de yorumlanan dünya için varılan sonuç, ayrıntılar içinde saklı. Tıpkı yaşamın kendisi gibi. Kitabı kapattığımız zaman, içerdekileri bizden ayrıran duvarlar yıkılmadığı halde, onların yıkılmadan kalacağına düşünmüyoruz. Neden? Buna bir tek karşılık gösteremeyiz belki. Volta atalarının arasında serpiştirilmiş çiçekli yorganlardan, konserve kutusuna dikili bir dal çiçekten, yüzükoyun kitap okuyan birinden, başucuna çömelmiş bir legenden dolayı olabilir. Ya da "Adalet mülkîni temeldir" yazısında, "A" harfinin yerini alan sırmalı şapkadandan dolayı.

Önemli olan, sanat yapıtının başka hiçbir şeyle yeri doldurulamayan gücünü göstermesi, ayrıntılardan yola çıkıp bütüne değin bir aydınlık oluşturması. Mehmet Sönmez'in "Nefti"de ulaştığı başarıya da oluşturduğu bu aydınlık özetliyor.

İŞÇİ KÜLTÜR DERNEĞİ nota yayınları

"DÜNYADAN VE TÜRKİYE'DEN DEVİRCİ MARŞLAR VE TÜRKÜLER"

- HER HAFTA BİR NOTA
- 25 NOTALIK 1. ALBÜM
- 1. ALBÜM ABONE BEDELİ: 60 TL.
- ABONE HARİCİ TEK İSTEKLERDE 300 KRŞ. LUK PUL GÖNDERİLMESİ

YAZIŞMA ADRESİ

İşçi Kültür Derneği
Dere Sokak 10/2
Dışkapı - ANKARA

